

Skauting

BŘEZEN 1992
ROČNÍK 30
CENA 6,- Kčs

7

Foto Ladislav Stenský

Chvála našich středisek

Skupina pro skautskou přírodovědu a ekologii při studijně výchovném odboru náčelnictv Českého Junáka uspořádala v roce 1991 dva semináře o ochraně přírody a životního prostředí.

Ten první se konal ve dnech 26.–28. dubna na chatě Žalý v Krkonoších. Tam se o nás vzorně starala skupina činovníků ze 24. střediska Sever z Prahy 8 pod vedením manželů Pražákových. Postarali se o ubytování a teplo v chatě, vařili nám chutnou a vydatnou stravu, zajistili závěrečný oběd ve Vrchlabí a postarali se i o naši dopravu z Prahy a zpět.

Druhý seminář proběhl ve dnech 25.–28. října na Šumavě. Ubytování jsme byli u Kašperských Hor a většinu času jsme trávili v Sušici. Tam se nám věnovali po všechny tři dny členové sušického skautského střediska Vydří stopa pod obětavým vedením bratra Wabiho – Zdeňka Praněla. Privítání jsme byli v dobře vytopených chatkách, snídane a další pohoštění nám poskytovali bratři a sestry ze střediska Vydří stopa. V jejich útulných klubovnách jsme mohli po tři dny naslouchat vystoupení našich přednášejících a frekventantů semináře.

Bratr Wabi nám zajistil obědy a večeře v proslulém hotelu Fialka, členové střediska nám nachystali bohatou stravu na cestu do centrální Šumavy. Bratr Wabi nám zprostředkoval doprovod strážců národního parku do dříve nepřístupných prostor.

V Sušici jsme se při návštěvě kluboven přesvědčili i o vysoké úrovni činnosti střediska Vydří stopa.

Na svátek hlavního patrona Země české sv. Václava se uskutečnilo již potřetí ústřední kolo Svojsíkova závodu. Tentokrát to bylo v Roztokách u Prahy. O zdar ústředního kola se postaralo středisko Lipa v čele s bratrem Kájem Karlem Dolejšem. Plně k dispozici dalo středisko svůj vzorný areál nad Tichým údolím, na okraji Roztok. V krásném prostředí pozemku roztockého střediska po celý den pobývali a čekali na start i trávili čas po návratu z trasy členové a členky všech 43 hlídek, doprovodní činovníci, členové štábu závodu i rozhodčí. Mimopražští členové štábu a rozhodčí tam byli také ubytováni. O ubytování hlídek a doprovodných činovníků a činovnic bylo postaráno

Jak si skauti vydělávají Velká Británie

Scouts

We're collecting keys
you can't find a lock for !

they're worth a lot of money to us

Will you sort out any old keys
and let us have them ?

Your nearest collection point is:

BRASS IRON ANTIQUE
they'll all raise money

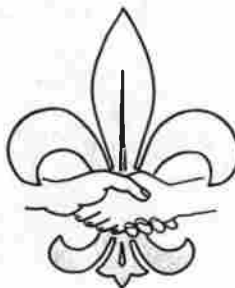
for the FOUNTAINS ABBEY APPEAL
and SCOUT FUNDS

v Roztokách, v tamní škole. Tam také vzorně proběhlo i stravování. Pohoštění i večeře v den závodu uchystali roztočtí skauti a skautky přímo ve svých klubovnách.

A ještě něco – vedení střediska navrhlo a vytýčilo trasu, zajistilo mapu, se starostou města dojednálo možnost uspořádat táborový oheň na starobylém přemyslovském hradišti na Levém Hradci. Tam členové střediska vybudovali ohniště a připravili i zásobu paliva. Postarali se i o vítání hlídek na nádraží v Roztokách, jejich doprovod do školy i o řádné vyznačení cesty do školy a do klubovny.

Bez obětavé činnosti členů a vedení střediska Lipa v Roztokách u Prahy by ústřední kolo Svojsíkova závodu 1991 nedopadlo tak znamenitě, jak dopadlo. Všichni účastníci ústředního kola si odvezli krásné prožitky i vědomí skautského bratrství a sounáležitosti po všechny dny příští. 30. listopadu 1991

Mirek Pergler

Nizozemští skauti berou své „kmotrovství“ při našem přijetí za členy WOSM opravdu vážně. Více než rok trvají přímé kontakty skautů a skautek provincie Overijssel s libereckým okresem, resp. Poještědskou oblastí. Objekt Severočeské lesní školy v Lužických horách již mnohokrát hostil nizozemské činovníky, oldskauty i rovery. Osobní kontakty vyvrcholily zájezdem čtyřiceti skautů a skautek okesu Liberec na Koempoeelan 91 ve skautském

centru Ada's Hoeve u města Ommen.

Koempoeelan je víkendové setkání skautských vedoucích plné radosti i práce – něco mezi lesní školou a jamboree. Symbolem letošního byl charakteristický totem doplněný psí hlavou z české lilie.

Po příjezdu do Ada's Hoeve jsme byli okamžitě vrazeni do programu. Každý účastník měl možnost vybrat si dovednost, ve které se chtěl pod vedením instruktorů zdokonalit, mohl je střídát, mohl se také jen prostě dívat a radovat se. Ve čtyřiceti možnostech byly disciplíny ryze skautské – zpěv, uzlování, práce s mapou, bivačování, vaření, kánoistika, stavby spojené vázáním (krásná dvacetimetrová věž byla prý v minulosti několikrát násobně překonána). Poněkud překvapující bylo baticování, sitotisk, sochařství, výroba balónů na teplý vzduch, házedel a technika origami. Některé činnosti nás i trochu šokovaly: Točení „talíře“ nikoli lariatem, ale yakarem (tu věcičku v podobě volantu s lanovou sukní si také každý mohl udělat), šminkování – líčení divčích obličejů i válečné malování bojovníků, výroba hudebních nástrojů, maškar, panenek, a dokonce i vina. Sami jsme přispěli metodikou stavby tee-pee, stanu na dřevěné podsadě a vodáckého způsobu stavby stanu na pádla.

Dvě skautské kapely (kdeže je ta počtorenská?), kabaret, skautská mše s českou písní, oheň s holandskými, českými i těmi všeskauskými písněmi, brána vázaná z lan s vlajkou holandskou, československou a skautskou, bronzový odlitek stopy B–P, hry včítat, soutěže, hrátky a hříčky, fotografování, stovky vypouštěných balónků s adresami...

Ne, nedá se vypsat všechno.

V neděli večer jsme byli rozděleni do rodin a rozvezeni do měst celé provincie, abychom se pak scházeli podle perfektní organizace v klubovnách středisek a oddílů, jezdili na kolech kramem, bidlovali na lodkách kanály a jezery, byli přijati v centru nizozemského skautingu v Leusdenu, položili květiny u hrobu J. A. Komenského, prožili den a setkání s námořními skauty v Amsterdamu, potkali se i se skauty britskými a novozélandskými.

Když jsme po týdnu odjížděli, měl každý z nás nejen plno dojmů, příruček, map, suvenýrů, skautských doplňků, ale také potřebu oplácet bratrství bratrstvím a tajnou touhu aspoň trochu pomoci při organizaci Jamboree v r. 1994.

Vezír

Přehled činnosti náčelnictva DK 1990–1991

Neuvěřitelně rychle uběhlé měsíce od obnovení naší organizace. Každý den byl naplněn prací sester „pamětníci“ i těch mladých, které teprve začaly. Zvláště pro ty mladé to není lehké. Naše ženy sice dosáhly možnosti studovat a zařazovat se do práce stejně jako muži, ale chtěli-li založit rodinu, padne na ně kromě zaměstnání ještě starost o domácnost a o děti. Není třeba rozebírat dál situaci, kterou mladé rodiny prováží. Nepodaří-li se ženě zorganizovat práci doma tak, aby se na ni podíleli všichni členové rodiny nebo nemá-li pomoc starší generace, „je ztracena“.

Tím větší obdivu zasluhují všechny, které ke svým všedním povinnostem ještě připojily práci v Junáku. Podle naší první vůdkyně Vlasty Kosové je právě jedním z důležitých úkolů divčího skautingu naučit dívky a ženy schopnosti organizovat si účelně práci vlastní i v domácnosti.

Členky NDK zvolené na sněmu v roce 1968 se sešly v lednu 1990 a začaly okamžitě pracovat. Nejprve se revidoval obsah stezky a předpisů pro činovnické zkoušky. Jejich dvoustupňový systém platný v DK od roku 1945 byl nyní přijat i pro ChK. Po kontrole programů rozeslaných před dvaceti lety ujal se kruh jihočeských lesoškoláček jejich nové vydání. Podle požadavků na další dotisky je vidět, že se staly dobrou pomůckou. Připravuje se knižní přepracované vydání, které by mělo do prázdnin vyjít. Vedoucí autorkou je poslední stipendistka fondu Juliette Low z roku 1948 Majka Černá.

Náčelnictvo DK zvolené na sněmu v květnu 1990 vytvořilo tyto pracovní skupiny: světlušky, skautky, starší skautky, činovnické zkoušky, lesní školy, závody, výchova k mezinárodnímu přátelství. Členky DK se účastnily práce v „radách“ vytvořených jednotně pro celé hnutí. Pokud nebyly již dříve členkami NDK, byly kooptovány. Členkou náčelnictva DK byla i náčelní kmene dospělých a zástupkyně kapitanátu vodních skautů a skautek. Některé z členek náčelnictva jsou garantkami vůdcovských zkoušek DK v jednotlivých regionech. Nikdo nespočítá hodiny ani osobní výdaje, které vkládají do své činnosti v místě.

Hned od ledna 1990 jsme byly ve styku s obnovovaným slovenským skautingem. Sestry ze SR se zúčastnily na některých našich akcích a my na jejich. Začátek činnosti DK byl ve znamení návštěvy místopředsedkyně světového výboru WAGGGS Inger Christensenové, s níž jsme navštívily 2 oddíly pražské, které nepřerušily činnost od roku 1970, a setkaly se s činovnicemi v Hradci Králové, skautkami v Opocně a vůdci a vůdkyněmi v Třebechovicích. Tato návštěva nám potvrdila správnost cesty, kterou jsme nastoupily. Článek Inger Ch. v časopise evropského regionu WAGGGS seznámil světovou skautskou veřejnost s tím, že v naší republice je na co navazovat a že zde je mnoho sester, které nepřerušily činnost s dětmi ani osobní kontakty se zahraničními skautkami. Zvláštní náhodou spadlo obnovení činnosti do roku 75. výročí založení divčího skautingu u nás. Vznikaly nové oddíly, připravovaly se letní tábory i lesní školy. Všechna tato činnost vyžadovala, aby nastoupily babičky, tety, prostě všechny, které něco o skautingu věděly a mohly pomoci.

Slavnostní zvonupřijetí do světové organizace skautek se stalo na světové konferenci v Singapuru středem pozornosti. Zde bylo možno nejen poděkovat za pomoc při obnově naší práce, ale také za osobní přátelství a návštěvy členek WAGGGS během „naší neexistence“. Z mnoha vzpomínek alespoň

na Cigogne – Yvonne Cuénod z Naší chaty, která s námi prožila 14 dní v roce 1973 a sešla se se stipendistkami fondu J. Low i dalšími činovnicemi. Neutuchající zájem o nás dokazuje i článek z časopisu pro vůdkyně skautek USA věnovaný mezinárodnímu přátelství, kde je 1/4 strany o naší obnově práce.

Shrme-li přehledně, co NDK v jednotlivých skupinách za uplynulé 2 roky udělalo, není toho málo. Velkým přínosem pro naši práci bylo jmenování tajemnice DK Ing. Ivy Mackové, která nahradila dobrovolnou pracovnicí Ing. Marynu Dvořákovou, bez jejíž pomoci by nebylo možno zvládnout prvý nápor práce před sněmem.

Od začátku nám bylo jasno, že pro úspěch naší činnosti si musíme vybudovat síť vý-

pomohla vytvořit velice krásnou slavnost, o níž natočil reportáž i Čs. rozhlas. Jako dar světového výboru WAGGGS jsme dostaly dopis potvrzující náš statut zakládající organizace.

Byl uspořádán sborníček vzpomínek prvních skautek i na první skautky, nejprve rozmnožený pro DLŠ, později doplněný fotografiemi a vydaný Junáckou edicí.

Skupina pro světlušky vedená *Karlou Lebedovou* připravila Cestičku, odborné zkoušky pro světlušky a zpracovala organizační informaci pro vůdcovské zkoušky. Největším přínosem pro naše mladé sestry bude právě vycházející obsáhlá příručka pro vedení světlušek. Skupina také připravila závod pro světlušky.

Skupina pro skautky vedená *Irenou Skálovou* připravila kromě stezky (kterou nezištěný „zlepšovatel“ obohatil změněným textem zákona) návrh na program rádcovského kursu. Text byl rozeslán výchovným zpravodajkám. Pracovala na revizi odborných zkoušek. Část zkoušek nezměněných byla rozmnožena, ostatní byly po konzultacích s odborníky z jednotlivých oblastí přepracovány a doplněny odbornou zkouškou z ekologie. Po schválení náčelnictva jsou připraveny k publikování. Studijní texty pro přípravu na vůdcovské zkoušky jsou vydávány postupně v sešitech pro zařazení do kroužkového bloku. Zatím byla zpracována tato témata: Psychologie, Přehledná informace o světluškách, Výchovný význam organizace, Metodika práce s divčím oddílem, Zásady slušného chování, WAGGGS, Přehled činnosti našich skautek, Estetická výchova, Zpěv, Tělesná výchova v oddíle, Astronomie, Problémy a program dospívajících.

Skupina pro starší skautky vedená *Ivou Mackovou* se zabývala problémy dospívajících dívek. Iva Macková zpracovala pro sbor textů pro vůdcovské zkoušky studii doplněnou praktickými náměty programu starších skautek, o jejichž pojmenování se teprve rozhodne. Kromě toho přednášela

PŘED SNĚMEM

chovných zpravodajek, která fungovala před 20 lety. Organizační rada zadala na náš návrh funkci výchovné zpravodajky i do střediskových rad, protože velká většina středisek je společných. Právě zde je třeba vést skautky k tomu, k čemu má divčí skauting vychovávat – k samostatnosti a zodpovědnosti. Je to nutné především proto, že ani přehnané džentlimentství se snahou pomoci ani direktivní určování, co skautky mohou nebo nemohou, nespĺňuje podmínky rovnocenného partnerství, která v naší organizaci má být. Místo krajů byly ustaveny oblasti a v jejich čele stojí vedle sebe oblastní výchovný zpravodaj a oblastní výchovná zpravodajka a obdobně zpravodaj a zpravodajka pro lesní školy. V tomto duchu jsme uspořádaly i náš první sraz okresních výchovných zpravodajek v listopadu 1990, který byl oslavou 75. výročí. Účast zástupců UR, NChK, NKD, Svojsikova oddílu i sester ze Slovenska

Rozloučení se sestrou Mili Královou

Ještě před nedávnem jsem mohla napsat do vzpomínek na činnost skautek tato slova: „V roce 1968 se stala jednou z místonáčelních Mili Králová. A právě Mili Králová se svou pečlivostí a noblesností byla předurčena vést skupinu pro divčí lesní školy. S trpělivostí a moudrostí vedla frekventantky lesních škol nejen po stupíncích skautských vědomostí, ale dávala jim i směrnicí pro život „občanský“. Dodnes dostává mnoho láskyplných dopisů od svých „žákyní“. Jsme rády, že si ještě může přečíst řádky, kterými ji dnes děkujeme.“

Je nám všem, které jsme s ní byly po léta ve styku, nesmírně líto, že si sestra Mili projev naší vděčnosti už nepřečte. Tím, že s námi neustále udržovala kontakt, šťastná, že se zase můžeme scházet ve svých krajích, zůstávala pro nás stále styčným bodem a nikoho nenapadlo, že její odchod přijde tak neočekávaně.

Vždy nám byla příkladem svou osobní statečností a obětavostí. Nikomu se nepodaří spočítat hodiny, které věnovala od r. 1935 v Bratislavě, od r. 1945 v Praze skautkám na lesních školách i doma, těm mladým i starým a nemocným. Celý její život byl naplněn skautským slibem a zákonem. Neublížila nikdy ani slovem. Proto jsme ji všichni měli tak rádi.

Drahá sestro Mili, je to přetěžký úkol se s Tebou slovy rozloučit. Patřila jsi k těm „ženám statečným, jejichž cena je nad perly“. Vzpomínka na Tebe zůstane stále živá. Díky za vše, co jsi pro nás udělala.

6. prosinec 1991

Vlasta Macková

o tomto tématu na několika DLŠ. Skupina pro činnostní zkoušky vedená Dagmar Bednářovou doplnila o specifiku DK předpisy obsažené v informační brožurce odboru LŠ CHK, která byla rozeslána střediskům. Zpracovala okruh otázek pro čtenářské zkoušky, navrhla řadu organizace zkoušek DK, registrování a udělování vůdcovských dekretů. I v této skupině se znovu ověřovalo, jak zbytečné problémy vznikají, když činovnice neodbirají Skauting a JH, kde se podrobně referuje o usneseníh náčelnictva.

Skupina pro lesní školy vedená Annou Machovou má za sebou veliký kus práce. Soustřeďuje kruh vůdkyň DLŠ i instruktorek, které v r. 1990 uspořádaly 4 DLŠ (Středočeská DLŠ – J. Kubáčová, Moravskoslezská – A. Tománková, Moravskoslezská – Z. Omelková, Brněnská – L. Střofová).

Před začátkem nového léta se konala v Zubří u Nového Města na Mor. instruktorská DLŠ, které se zúčastnily i sestry ze Slovenska. Kromě českých a slovenských instruktorek tu přednášela instruktorka anglická, členka evropského výboru, světového výboru a tři instruktorky a jeden instruktor z Rakouska. (82 frekventantek). V létě se konalo 5 DLŠ pro vůdkyň skautek, LŠ pro vedoucí světlušek, DLŠ se zvýšenou duchovní náplní, vůdka LŠ. Celkem se těchto škol zúčastnilo 151 frekventantek.

K důležitým akcím skupiny DLŠ patřila i slavnostní schůze konaná dne 10. prosince 1991 v Praze. Zúčastnily se jí také sestry ze Slovenska. Byly zde odevzdány dekrety novým instruktorkám, a absolventkám IDLŠ v Zubří. Organizace závodů se ujala Lili Střofová, která zároveň pracuje ve skupině DLŠ.

Skupinu pro výchovu k mezinárodnímu přátelství vede Naša Brázdlivá, která je zároveň předsedkyní zahraniční rady. Skupinu tvoří tři ochotných pracovníků, které spolehlivě pracují při zahraničních návštěvách u nás (Gill Andrewy z Cambridge, Sally Alison, čestná členka WAGGS z Austrálie, Tes Choa, členka svět. výboru, Marianne van der Maack, členka svět. výboru, Lili Střofová, členka svět. výboru z Holandska. Významem nejdůležitější byla návštěva zástupkyně ředitelky světové kanceláře v Londýně Siroini Rodriga a Inger Christensenové, které byly 1. 6. 1991 vzájemně řadem Lilie v trojlistku. Zpráva o jejich zkušenostech z pobytu u nás byla rozeslána po celém světě (i při vyslání četných delegací do ciziny (Recko, Irsko, Anglie, Dánsko, USA, Pax Lodge – účast na semináři i pracovní pobyt)).

Vrcholem její činnosti byla příprava jazykového tábora, na který přijely čtyři anglické instruktorky. Tábor byl zařazen do anglického programu pomoci zahraničním organizacím, nazvaného "Gold Scheme". Judy Ellis, bývala zahraniční zpravodajka UK, napsala v dopise náčelní, že tábor byl její nejlepší zahraniční zkušenost.

Kromě jmenovaných akcí se jednotlivé sestry podílely na úspěchu semináře organizovaného na jaře WOSM, kde působily jako překladatelky. Stejně tak spolupracovaly při návštěvě Holanďanů v únoru 1991.

Závěrem bych ráda uvedla deset okruhů, z nichž se bude vycházet při tvorbě nového programu pro skautky. Tento program schválila schůze NDK se zpravodajkami výchovnými a zpravodajkami DLŠ z jednotlivých oblastí. (12. 10. 1991): Sebevýchova; Odpovědnost za sebe, za druhé, za svět; Schopnost samostatně rozhodovat ve složitých situacích; Příprava na službu druhým; Obohacování mezilidských vztahů; Vztah k přírodě a kulturnímu prostředí a dovednost potřebné k životu v přírodě; Fyzická zdatnost a péče o zdraví své i svěřených dětí; Rozvoj tvořivosti a schopnosti vnímat umění; Péče o domov a příprava pro založení vlastní

rodiny; Zachovávání skautského slibu a zákona.

Stejná schůze vyslechla i předběžné zhodnocení sněmovné ankety, kterou NDK rozeslala na konci června okresním výchovným zpravodajkám. Výsledky budou přiloženy ke sněmovným materiálům a k nejzajímavějším bodům se vrátíme ve zvláštním článku.

Členky DK nepracují jen pro DK. Řada jich je zapojena ve zdravotní, duchovní a ediční radě. Spolupracují také ve skupině SVO pro životní prostředí. Navrhovaná kandidátka pro NDK přelozila např. brožuru WOSM o péči o životní prostředí. Doufáme, že nové náčelnictvo bude pokračovat v práci, kterou jsme v intencích WAGGS po obnově začaly s důvěrou, že alespoň něčím přispějeme k výchově nové generace dívek, budoucích vychovatelek dětí třetího tisíciletí.

Vlasta Macková

PŘED SNĚMEM

Studijně výchovný odbor chlapeckého náčelnictva si vytvořil šest základních skupin, které se během dvou let mezi sněmy zabývaly hlavními oblastmi skautské výchovy a skautského programu. V tomto čísle Skautingu přinášíme zprávy o činnosti tří skupin, v dubnovém otiskneme zbývající.

Skupina skautské kultury

Úkol informovat o práci skupiny pro skautskou kulturu v souhrnu jiných úkolů skautské výchovy v časopiseckém článku je obtížný. Cítíme, že by bylo potřeba definovat, co je kultura, jaký je vztah pojmů kultura a umění atd. Vzhledem k tomu, že tato informace má být stručná a má podnítit přemýšlení o skautské kultuře, zvolíme názornou formu sdělení určitých aktuálních úkolů, které stojí před skautskou organizací. Přidržíme se podnětného materiálu předkládaného zpravodajem NKD pro uměleckou a estetickou výchovu. Tento materiál jen volně komentuje soustavný výčet oborů umělecké kulturní činnosti, s nimiž v junácké výchově přicházíme do styku, vyzývá k bližšímu vymezení jednotlivých oblastí.

Jde například o elementární čistotu, úpravnost a estetický vzhled kluboven, o vkusnost nábytku (i vlastnoručně vyrobeného), úpravu prostoru před klubovnou, na táboře o začlenění tábora jako celku do okolního terénu a přírodního prostředí, o táborové stavby z hlediska výtvarnosti a vkusu, o vzhled čistoty a hygieny prostředí; další užiti kultury a estetickosti vidíme v péči o kraj, v ústrojí, odznacích (i jisté střídmosti), v účtě a respektu ke státním výsotným symbolům, v osobním vystupování, mluvě, řečnictví (kde však platí: drž se věci, slova následují), vypravěčství, v chování a organizaci při ceremoniálech, ve vystupech a programech u táborových ohňů, v prožívání přírodních jevů, v respektování ekologických hledisek, v chování při nástupech, ve stanovení a výkladu denních hesel na táborech a lesních školách, při provozu besed a kulturních podniků (chování na divadelním představení, na přednáškách), v junácké symbolice, ve výběru četby a kulturních podnětů nejrůznějšího druhu, v jejich vnímání a kultivovaném využití ve vlastních kulturních a uměleckých činnos-

tech, ve vedení deníků, zápisníků a kronik, v provozování tělesné výchovy a sportu atd. Jde o to, abychom výchovu ke kultuře, umění a estetickosti života neviděli zuženě, akademicky, jako něco odtrženého od života.

Kultura a umění je ústrojnou součástí skautské výchovy zejména dnes, kdy se tyto hodnoty často problematizují, kdy hrozí devalvace jejich příčinného konzumního přístupu a komercializace, kdy i škola nestíhá tyto vlivy kompenzovat nebo vůbec vyloučit. Prvky kultury a umění nacházíme i v dílech zakladatelů skautingu, E. T. Setona, B. Powella, A. B. Svojsika. V základech junáctví jsou vyjádřeny explicitně ve statích F. Bilého, K. Hoffmeistera a Z. Wirtha. Připomíná se v nich staročeská kalokagathia, láska k dobré české knize, potřeba umění i výtvarných činností a zážitků. Už v Základech je směřování ke kultuře, kulturnosti ve znamení výchovy vlastenecké, občanské, morální jako k vyšším principům; tuto relaci přijímáme bez výhrady i dnes.

O proporcionální řešení naznačených otázek v rámci systému skautské výchovy se pokouší skupina skautské kultury při studijně výchovném odboru. V pěti sekcích: literární čtenářské, hudební, výtvarné, dramatické, estetické (kultura a estetika osobnosti a prostředí) byly zpracovávány požadavky minima kulturně uměleckých požadavků, které by mělo ovládnout každé vlčce, každý skaut, rover, činovník. Tato minima odpovídají jednotlivým stupňům skautské výchovy. Paralelně se skupina zamýšlela nad fakultativním (zájmovým) systémem odborek a kulturním a uměleckým zaměřením v první fázi však pouze připomínkovala starší systém, na jehož obsahu už bohužel "zapracoval" čas.

Zveřejnění návrhů základního obsahu skautské kultury v jednotlivých disciplínách v "Junáku hlási" vyzývá naši skautskou veřejnost, aby se k nim vyjádřila. Jen na základě činnosti a zkušenosti smeček, družin, oddílů může být navržený systém doplněn a pozměněn tak, aby byl reálně splnitelný.

Největší význam ve výchově ke kultuře a umění má však soustavná a trpělivá práce rádců a vůdců a především jejich vlastní kulturnost a osobní příklad.

Zdeněk Vykopal – Rolf

Zdravotní rada

a celé skautské zdravotnictví má funkci zabezpečovací, výchovnou a sociální. Bezprostředně po obnově jsme se zaměřili na základní zdravotnické zajištění všech jednotek. Zdravotnické kursy (1990 v ČSČK, 1991 už vlastní) daly čtenářům předepsanou kvalifikaci k zabezpečení vlastního oddílu, vůdcovské zkoušky pak způsobost vést zdravotnický výcvik a schopnost zajistit zvláštní podmínky zdravotně postiženým dětem. Na to navázaly výchovné úkoly. Zdravotní rada (dále ZR) má proto zpravodaje ve všech třech náčelnictvech, vlastní skupinu SVO a metodické skupiny v odborech lesních škol. V r. 1990 jsme vypracovali nový ucelený výchovný systém – provizorní verzi stupňů zdatnosti a odborných zkoušek s cílem všestranného zdravého způsobu života

(preventivní medicína), pochopení vlastní odpovědnosti za své zdraví (osvěta) a zajištění toho, aby každý skaut byl schopen poskytnout první pomoc (služba). Stupně zdatnosti a odborníci budou v příštím roce přepracováni, dokončuje se také příručka skautské zdravotvody pro činovnícké kursy. V r. 1991 jsme vybudovali síť skautských lékařů-instruktů (t. č. 95), kteří vedou kursy a působí u činovníckých zkoušek (kursy LS v Lišnu 1990 a v Roztokách u Prahy 1991) a vydávají výchovné a osvětové články ve skautských časopisech. Na podzim 1991 vyšla příručka Integrace zdravotně postižených dětí do skautské činnosti, předtím byla vyhodnocena anketa o práci s hendikepovanými ze všech ORJ: téžisto naši činnosti se posouvá výrazně do roviny výchovné a zejména sociální. Skauting se zdravotně postiženými má zelenou, věnuje se mu celá skupina odborníků ZR a spousta obětavých vůdců. Je třeba tuto činnost podporovat; ZR se proto stala členem Československé rady pro humanitární spolupráci, projekt je dotován ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (program A1). Tato skautská služba naspojuje se světovým skautingem a je vyrazně chápána jeho duchovní dimenzí.

Jen Pisko

Skupina pro přírodovědu a ekologii

Hned po obnovení činnosti naší skautské organizace v listopadu roku 1989 bylo jasno, že budeme muset napřít své síly k prohloubení skautské výchovy ke vztahu k přírodě, k našemu životnímu prostředí. Chlapecké náčelnictvo hned v lednu roku 1990 pověřilo několik svých členů, aby se začali soustavně zabývat otázkami ekologie. V průběhu roku 1990 se pak konstituovalo jádro nyníjší pracovní skupiny pro skautskou přírodovědu a ekologii. V této skupině jsou zastoupeni členové náčelnictva chlapeckého kmene i kmene old-skautů, jakož i zástupkyně z kmene divčích.

Tato skupina se od samého počátku zabývala koncepcí činnosti všech tří kmenů na poli ekologie. Skupina se vyjadřovala k našim stezkám, odborníkům, byly vytvořeny požadavky z tematické oblasti skautské přírody a ekologie. Členové skupiny začali přispívat do časopisu Skauting i do periodika Junák hlási.

Ve spolupráci s ministerstvem životního prostředí byl koncem dubna letošního roku uspořádán na Žalém v Krkonoších první skautský seminář po listopadu 1989 vůbec, zaměřený na ekologickou výchovu. Zúčastnili se přihlášení činovníci z celých Čech. Jako instruktoři vystoupili naši přední ochránáři, přírodovědci i zástupci ministerstva životního prostředí. Proklamovalo tam bylo založení ekologického bratrstva a dohodnuto pořádání dalších seminářů v budoucnu. Ten další se uskutečnil v Sušici a na Šumavě. Na rozdíl od prvního byl ve své úvodní části orientován na duchovní dimenzi našeho vztahu k přírodě. V dalším programu pak vystoupili frekventanti semináře a nadšeně a zaslíbeně hovořili o své aktivitě při plnění 6. bodu zákona – Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských. Při obou seminářích byly podniknuty výpravy do národních parků. V dubnu do Krkonošského, v říjnu do Šumavského.

Na Šumavě byl dohodnut termín i pro střední 3. semináře. Seminář se uskuteční

ve dnech 30. dubna až 3. května na Pálavě. Zajímečci o účast se mohou hlásit na ústředí Junáka, ekologické skupině. Při druhém semináři byly také ustaveny tři pracovní týmy – pro stezky a odborníky, pro ekologické programy a projekty a pro činovnícké kursy. Tyto týmy ihned zahájily svou činnost. Ke spolupráci vítáme všechny sestry a bratry, kteří s námi chtějí v těchto oblastech spolupracovat. Reprezentantem a vedoucím spojené skupiny pro skautskou přírodovědu a ekologii se stal br. Káj – Karel Dolejš, vedoucí střediska Lipa v Roztokách u Prahy a člen chlapeckého náčelnictva. Velice aktivně je však účinné i celé pětičlenné jádro pracovní skupiny, ke kterému se v průběhu

roku připojili i další sestry a bratři. Váš všechny, kterým není lhostejný osud naší přírody, vyzýváme k aktivní spolupráci. Přijímáme všechny návrhy k činnosti a jakoukoliv aktivitu v uvedených směrech. Cílem veškerého našeho snažení je, jak jsme již proklamovali, „Vytváření citlivého a zodpovědného vztahu k přírodě, důsledné ekologické chování vždy a všude, snaha o pochopení všech dějů v přírodě, vnímání přírodních krás, poznání, že ochrana přírody je naprostou nezbytností způsobu života člověka v současných letech. Krédem všeho je souzvuk s přírodou a jejími zákonitostmi.“

Mirek Pergler

Co dělá skauting skautingem?

Memorandum, které napsal bratr Milan Šťastný – Harry (Skauting č. 3), mi poněkud vyrazilo dech. Nicméně byli vychováni v přesvědčení, že jediné marxistický materialistický pohled na svět kolem nás je ten jediný správný a každý jiný, zavanějí jen trochu idealismem, je špatný, neboť je takzvané religiozity. Nevím, co by mělo znamenat slovo religiozita. Ve slovníku jsem našel, že religio znamená náboženství, tedy religiozita by patrně mělo znamenat náboženský. A je skauting náboženský? A co je to vlastně skauting?

V Ústavě WOSM je skauting definován jako „dobrovolné nepolitické výchovné hnutí, do něhož se mohou zapojit všichni mladí lidé bez ohledu na původ, rasu nebo vyznání, kteří se ztotožňují s cílem, zásadami a metodou, jak je formuloval zakladatel skautingu“. Když se lorda Baden-Powella jednou zeptali, proč Boha do skautingu prosazuje, odpověděl, že ho tam nijak prosazovat nemůže, protože Bůh již ve skautingu obsažen je a je to základní faktor, na kterém skauting stojí. To vyplývá ostatně i z jeho literárního díla. Píše o tom velice krásně kupříkladu v knize Na cestě za úspěchem. (Máte-li možnost si ji vypůjčit, přečtete si ji, neboť jsou v ní obsaženy základy roverského hnutí, jehož program našemu Junáku stále chybí.) Celý výchovný přístup nabízí mladým lidem pomoc, aby se přenesli přes materiální svět a začali hledat duchovní hodnoty života.

O tom, zda A. B. Svojsík překonal Baden-Powella tím, že v podstatě ignoroval tyto duchovní hodnoty, můžeme diskutovat. Faktem zůstává, že vypustíme-li duchovní základy skautingu, získáme cosi, co sice můžeme nazvat třeba Svojsíkův liberální Junák nebo Spartakovi skauti práce, ale dost dobře tomu nemůžeme říkat skauting, neboť základy Spartakových skautů práce či Svojsíkovy liberálního Junáka nepoložil sir Baden-Powell, ale někdo jiný.

Skauting je založen na třech zásadách, které představují základní zákony a principy a které by měly být obsaženy ve skautském slibu a jež bychom měli jako správní skauti dodržovat. Jsou to:

- Služba Bohu
- Služba ostatním
- Služba sobě

Memorandum bratra Harryho dokazuje, že první princip je v současné době kamenem úrazu Českého Junáka. To však nelze řešit tak, že bychom tento princip zcela vypustili a předstírali, že neexistuje. Spíše bychom se měli snažit pochopit, co znamená služba Bohu, nebo ještě lépe, co znamená slovo Bůh.

Každé slovo má svůj význam. Řeknu-li slovo brontosaurus, představí si většina lidí jakéhosi pravěkého ještěře, neboť věří, že kdysi dávno něco takového žilo, a věří i různým rekonstrukcím jeho podoby. Řeknu-li však slovo Bůh, představí si každý asi něco jiného a navíc po letech násilně atezice většina lidí, kteří v Boha nevěří, dostane strach, že budou násilím obráceni na pravou víru. A tento strach jim brání přijmout slovo Bůh jako synonymum Dobry, Pravdy, Lásky, Krásy, Spravedlnosti, ...

Jak se tedy dívat na první ze základních principů? Především bychom si měli uvědomit, že nám nepředepisuje členství v nějaké církvi. Nepředepisuje nám ani náboženství, které máme vyznávat. První princip můžeme chápat jako požadavek uznat, že duchovní hodnoty, jako dobro, pravda, láska, krása, jsou pro náš život důležitější, než hodnoty materiální. To konečně asi bráška Harry uznává, když píše své návrhy formulace duchovních zásad ve slibu: „hledat smysl života v ušlechtilém lidství a v pravdě „potažmo“ sloužit vyšším duchovním principům humanity“.

Přál bych si, aby sestřičky a bráškové, kteří v Boha nevěří, pochopili, že je jejich věřící sestřičky a bráškové nechťejí násilím obracet na svoji víru, ale že jen chtějí být skauty takovými, z jakých by měl i Baden-Powell radost.

Marek Bárta

Doporučená literatura:

- Speciál Junák hlási č. 1 – SIC 1991
- Pomocné texty sešit č. 1 – BRJ 1991

• DISKUSE • DISKUSE •

Bude Český Junák skautskou organizací?

Koncem listopadu jsme si mohli přečíst „Memorandum k budoucímu charakteru Junáka“ od br. Milana Štátného – Harryho. Tříměsíční výrobní lhůta Skautingu bohužel způsobuje, že Harry se vyjadřuje k tomu, co jsem psal na jaře 91 – a vy si tento můj článek přečtete těsně před sněmem. Harry se však vyjadřuje k tak zásadním skutečnostem pro budoucnost našeho hnutí, že je nezbytné, aby jeho hlas nebyl přeslechnut a dostalo se mu i jasné odpovědi. Myslím totiž, že nahlas vyslovil obavy, které nejsou jenom jeho.

Považoval bych za nedostatečně odbyť jím vyslovené obavy formálně korektním způsobem: totiž poukazem, že Harry a jemu podobní minuli tu rozhodující křižovatku už před čtvrtým sněmem, který rozhodl o naší budoucí orientaci ve shodě se skautingem světovým, že tomu také odpovídají přijaté stanovby Českého a Slovenského skautingu – a že vlastně jen v poněkud zastřenější podobě opakuje námitky, za které byl soudruh Pavel Macháček na 4. sněmu vypsán...

V zásadě je třeba pokusit se odpovědět na dvě otázky:

1. Byl mezi Baden-Powellem a Svojsíkem v přístupu k „náboženské otázce“ skutečně tak zásadní rozdíl, jak se traduje a tvrdí ve svém Memorandu i Harry?
2. Je jasné vyjádření duchovní základny skautingu „náboženskou indoktrinací“, – nebo tím, co odpovídá současným potřebám výchovy dětí a mládeže v Československu na konci 20. století?

Jestliže drive, než začnu s odpovědí na tyto dvě otázky, musím vymezit rozdíl mezi významem pojmů „duchovní“ (= spirituální) a „náboženský“ (= religiozni). Z celého Memoranda je názorné vidět, kam vede, když se tyto dva pojmy zaměňují, nebo dokonce ztotožňují. Nepředpokládám tu přítom zlou vůli. Pouze musím konstatovat závažný nedostatek v obecném (filozofickém) vzdělání.

Duchovní dimenze bytí je tou sférou skutečnosti, která je nám přístupná skrze rozum, svědomí, život ve vztahu (případně intuici, kontemplaci ap.). S výjimkou primitivních materialistických světů názorů je právě tato dimenze považována každou filosofií za vlastní terén specificky lidského existování. Rozvedení určitých aspektů duchovního života jsem ostatně věnoval některé předchozí Vigile.

Náboženství může, ale také nemusí být ve vztahu k této duchovní rovině. Typickým příkladem „bezduchého náboženství“ jsou různá primitivní animistická náboženství (magie), ale také antická mytologie (což vedlo mj. k vytvoření samostatné filozofie v řecké myšlenkové tradici). V případě vyspělých náboženství (křesťanství, židovství, islám, některých větví buddhismu, taoismu ap.) jde o určitou formu kultivace duchovního života. Jestliže tedy Harry tvrdí, že „zdůrazňujeme nutnost přijetí nějaké formy religiozity (akceptování teizmu)“, dokumentuje tím jen svůj pojmový zmatek, který by zbytečně mohl přenést i na čtenáře. Co o oprávněného na jeho obavách, to ovšem vysvitne později. Tuto část uzavřu přehledným souhrnem:

- Prakticky všechny současné filozofické koncepty vycházejí z uznání duchovní dimenze reality (viz např. Anzenbacher: Úvod do filozofie)
- Některé považují za určující „zdroj“, „střed“ resp. „hlubinu“ této duchovní

sféry svobodu, která se vůči ostatní realitě projevuje jako láska. Tento „transcendentní základ“ nazývají zpravidla Bohem a bývají označovány za teistické filozofie.

- Některá náboženství postupují dál za tento filozofický teismus – a to k přesvědčení, že s tímto základem lze v určité míře komunikovat, neboť mu není žádný člověk lhostejný. Typickým reprezentantem v našich poměrech je tu křesťanství. Vlastní náboženský život je pak kultivací této „existenciální komunikace“, která zahrnuje veškerý život člověka.

Junáci A. B. Svojsíka a „náboženská otázka“

Harry tvrdí, že A. B. S. studoval náš skauting cilevědomě nenábožensky (viz Čin) a že v Základech junáctví „není o Bohu jediné zmínky“. Co se týče prvého, uvidíme dále. Co se týče „zmínek“, pak Harry čelí nepozorně. V kapitole „Pohled na hvězdnaté nebe“ A. B. S. doslova říká: „Hvězdnaté nebe působí neodolatelným, magickým kouzlem na ducha lidského. Již ta představa o nesmírnosti nebeských světů i všehomíra je něčím, co duši unáší v nadšení a roztoužení nekonečno... to vše upoutá mysl člověka a nutí jej přemýšlet o tajemném řediteli celé přírody a obezřelém vůdci celého všehomíra (s. 139)“. Nicméně jde jistě o víc, než o nějakou zmínku. Jde o zásadní orientaci Svojsíkova skautingu vůči náboženství. A tu br. dr. Rudolf Plajner ve druhém dílu Zaváté junácké stezky o tom píše: „Od prvních počátků junáctví v českých zemích se o Bohu a povinnostech k němu nemluvalo a náš slib se o nich také nezmiňoval. I po roce 1918 se vycházelo z názoru, že náboženství je zcela soukromou záležitostí jedince. Brzy se však ukázalo, že naše stanovisko, v podstatě církvím nepřátelské, nebylo správné zejména proto, že odporovalo toleranci, základní ideji demokracie. Trvalo také jistou dobu, než jsme si my, skautští vůdcové a profesí učitelé a profesori vůbec uvědomili, že nemáme-li vychovávat junáky k pokřivenosti, nesmíme tvrdit, že náboženství je soukromou věcí jedince, která nemá s jeho skautským životem nic společného. Vždyť tak, jako jsme přesvědčovali, že hoch je skautem nejen v oddíle, ale i doma tak musí žít jako křesťan i ve skautské službě. A odpovědný skautský vůdce mu to musí nejen umožnit, ale dokonce připomínat...“

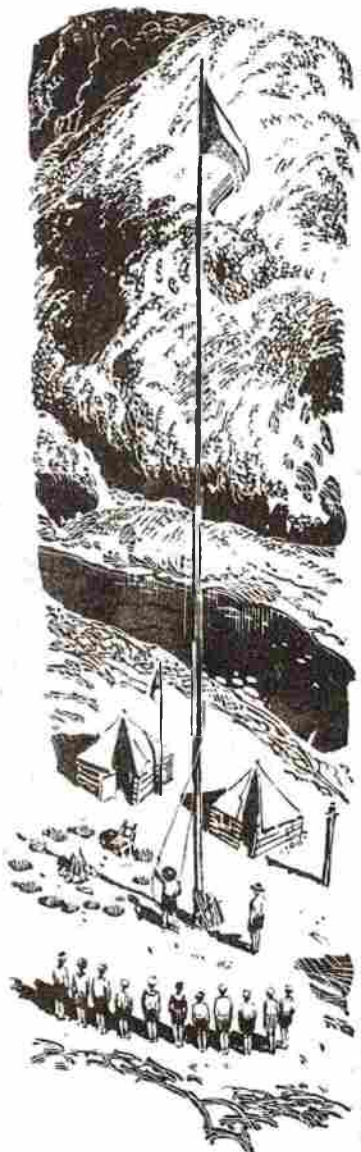
Roku 1926 pak vyšlo „Programové prohlášení Svazu junáků-skautů CSR“, kde v podkapitole 4. stojí: „Skauting není hlásatelem žádného určitého vyznání. Uznává, že náboženství je pro většinu lidí mravní silou, a hlásí se k zásadě E. T. Setona, který říká: „Měj v úctě každé uctívání Velkého Ducha“. Seznamuje s hranicemi poznatelná a nepoznatelná, se systémy filozofickými i náboženskými, ale dává odchovanci dospět k určitému světovému názoru svobodně, jeho vlastním přemýšlením, porovnáváním a úsudkem, pokládaje náboženské přesvědčení za soukromou záležitost vlastního svědomí. Pokud chovaneц podléhá bezprostřednímu vlivu skautingu, neznačí podle R. Baden-Powella jiného, než „náboženství lásky“.“

Toto myslím docela věrně odráží skutečný teoretický postoj českého skautingu k „náboženské otázce“: rozhodně ho nelze označit za „cilevědomě nenáboženský“ – v krajním případě za kolísavý. Navíc nelze automaticky ztotožňovat kolektivní stanovisko celého vedení Svazu (které bylo ve

většině orientováno socialisticky a nenábožensky) s postojem Svojsíkovicem...

Každopádně praktickým důsledkem tohoto stavu bylo mj. vytvoření samostatné Ligy katolických skautů na konci dvacátých let. Jejich slib začínal „Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe, milovat Boha, svou církev a svou vlast...“ Takový vývoj přích ovšem v naší současnosti považoval za velice nešťastný – jako skaut i jako křesťan.

Leč postupem času pokročila i sebereflexe skautingu „svazového“. Alespoň pokud za jeho rozhodujícího mluvčího považujeme A. B. Svojsíka (jak nám Harry doporučuje). V roce 1933 totiž Náčelník uvazuje takto: „Chceme-li připravovat lepší budoucnost lidstva, je nutno výchovu příštích generací postavit na pevnější základ. V poměrně krátkém čase lze povznést

Kresba Miloše Nováka

zdatnost, vlastenecké citění i zájem o stát, – ale vychovávatí charakter – to jsou problémy nesmírně nesnadné.” (podle Kdo je ABS, str. 53)

Ten, kdo chce opravdu sledovat směr Svojsikových úvah, musí se tu nutně ptát, co mohl zakladatel českého skautingu rozumět po dvaceti letech zkušenosti s jeho vývojem oním „pevnějším základem“, o který chtěl opřít výchovu budoucích skautských generací. Rozhodně nechci dělat příliš ukvapenou zkratku – přesto nelze přehlédnout, že krátce nato píše A. B. S. článek „Křesťanství a skauting“, kde říká zcela otevřeně: „Není zajištěná třeba příliš pozorně se zahleděti do srdce skautingu, aby bystrému pozorovateli bylo na první postřeh jasno, že skauting znamená praktické křesťanství v nejlhubším a nejčistším smyslu. Kdo se dovede zadívat jasně, nezaujatě očima na úkoly vykonávané a plněné skautingem ve všech oblastech naší planety, pochopí v plné míře velikost, sílu a poctivost jeho širokého poslání křesťanského. Když se hovořovalo a uvažovalo o užší spolupráci s katolickými skauty, vždy jsem si uvědomil a připomínal, co může získati celý skauting duchovním sblížením s celým tím světem, tak vysoce etickým. A ku podivu nyní se často přistihnu, jak znovu o tom uvažuji a nalézám stále nové toho doklady... Skauting je nositelem a šířitelem náboženství lásky, je uvědoměným propagátorem snahy zaníti její osvobozující, zářící světlo do všech křehkých srdcí... Bylo by velmi snadno nalézt množství styčných bodů mezi křesťanstvím a myšlenkou skautskou, jak bylo již od počátku nezapomenutelným způsobem zdůrazňováno slovy zakladatele světového skautingu, lorda Baden-Powella. I jeho dílo «Na pouti za úspěchem» se čte jako svěží moderní křesťanská mravouka. A tak není mi ani možno podrobně zabývat se bohatstvím podobnosti i naprostých shod, v nichž se obě cesty úplně kryjí a splývají.” (Přetištěno z Oběžníku UDR roč. 45)

Potud tedy A. B. Svojsík. Ponechám smyslu pro pravdivost každého čtenáře, aby posoudil, zda mezi Baden-Powellovým a Svojsikovým pojetím skautingu byl vskutku tak „zásadní rozdíl“, zda Svojsík „cilevědomě budoval náš skauting nenábožensky“ a zda „liberální přístup A. B. S. znamená překonání myšlenek P. B. v toto zásadní věci (tj. vztahu k náboženské otázce)“ – jak se nás o tom snaží přesvědčovat Harry (a někteří jemu podobní hlasatelé „specifického českého skautingu“).

Hranice skautingu a hranice tolerance. Předně považuji za nezbytné zopakovat to, co již dva roky při různých příležitostech píši a opakovane připomínám – a co je přesto opakovaně určitým druhem lidí buď zcela ignorováno, nebo vykládáno zcela mýlně.

A) Přijetí duchovní základny pro skauting neznamená

- nějaké zvláštní nároky církvi vůči naší organizaci (skaut nemusí být ani katolíkem, ani evangelíkem – dokonce ani ne křesťanem)
- snahu postupně transformovat skautské oddíly na náboženské kroužky či skupiny pro náboženskou výchovu (v oddílech se zdůrazňovalo náboženskou výchovu lze v souladu s přáním rodičů, vyspělosti dětí i vedoucích rozvíjet zcela pochopitelně i náboženský život skautů – jak na to ostatně upozorňoval už br. Plajner v citované reflexi)

– dokonce ani požadavek přijetí filozofického teismu (jak byl definován v úvodu) – byt' neoddiskutovatelně v něm skauting koření.

B) Přijetí duchovní základny pro skauting naopak musí minimálně znamenat

- uznání a přijetí odpovědnosti v absolutním smyslu (Havlovsky vyjádřeno odpovědnost vůči „absolutnímu horizontu“, vůči „tomu, co nás všechny přesahuje“)
- ztotožnění se se zásadní důvěrou ve vítězí moc pravdy a lásky (filozoficky vzato: Pravdy a Lásky resp. Dobra jako určitých reprezentantů či zřítomnění „toho, co nás všechny přesahuje“).

Překročení této *nesmírně liberální* hranice směrem, o který se zdá usiloval Harry, nemohu nazvat jinak, než zradou na samotném skautingu. A pokud se někomu jeví toto ostré stanovisko jako nedostatek tolerance, pak mu musím společně s Masarykem připomenout: „Tolerance není vlažná ani pohodlná, není kolísavá a neurčitá. I v toleranci musí být statečnost a důslednost. Tolerance není lhostejnost, není mravním a náboženským kasičkováním a nedostatkem přesvědčení. Kde je živý zájem a účast, nemůže být místa pro indifferenci (tj. vlažnost, lhostejnost).“ Cíl: Cítí-li někdo pod formulaci „Pravda a Lásky“ synonymum pro „Bůh“ a je pobouřen tím, že by to tak opravdu mohl někdo chápat, (je paradoxní, že toto jednoduché spojení neucínila naopak řada křesťanů, kteří mě obviňují ze zednářství...), neboť je tím vyjádřeno „něco, co nás všechny přesahuje“ (v Havlovském smyslu) – a považuje (v té souvislosti) za důležité zdůraznit, že „všechny morální kodexy jsou dilem lidského ducha“ (čimž naznačuje, že jsou jen dilem lidského ducha a že i odpovědnost z nich plynoucí nemá absolutní zakotvení) – pak tu musí každý, kdo si nechce hrát se skautingem na schovávanou a kdo s obavami sleduje naši mravně rozvrácenou přítomnost, jasně říci:

Vážení, *vše ve skutečnosti nejde o skauting* – nejen ve smyslu Baden-Powellově nebo Setonově – ale ani Svojsikově. Současně si přitom uvědomte, že odmítáte právě tu základnu, kterou nám nabídl Václav Havel jako východisko pro naši těžce nemocnou společnost.

Je samozřejmé, že se lze obrátit zády ke skautingu i k Havlovu usilování. Skauting není jediným výchovným systémem dětí a mládeže a Václava Havla není nikdo povinen považovat za znalce správného receptu pro naše uzdravování. Ovšem – a to musí být řečeno zcela jasně: lidé, kteří nechtějí plout v takto široce vymezeném „řečišti“, by v budoucím českém skautingu měli mít na starosti nanejvýš finance nebo táborové nářadí – rozhodně však nikoli výchovu budoucích skautů a skautek.

Osobně si myslím, že těch, pro které je „nestravitelná“ absolutní odpovědnost ve smyslu opětovně vyjadřovaném Václavem Havlem (Nejčerstvěji viz Letní přemítání str. 94, 98, 113–115), je zejména mezi mladými vedoucími pranepatrně. A nedovedu si ani dost dobře představit dnešní správné děvče nebo správného kluka, který by neměl radost z toho, že může být ve službách všezahrnující Pravdy a Lásky – a že má (navzdory všemu zdání) šanci na úspěch. Vidí-li v tom někdo „náboženskou indoktrinaci“ nebo „vnucování povinné religiozity“, pak mě to samozřejmě mrzí. Jde však u něho o tak zásadní neporozumění skautingu

i našim současným potřebám, že to nelze přejít „tolerantním“ mlčením. Kdyby totiž takové názory měly určovat budoucí orientaci našeho hnutí, znamenalo by to nejen s velkou pravděpodobností naše vyloučení ze světového skautingu (faktické a nejspíš i formální), ale hlavně to, že jsme se za posledních sedmdesát let nijak nepoučili a tak se odsoudili propást svoji výjimečnou dějinnou šanci.

Proto bych Vás všechny, které a kteří budete na 5. sněmu spolurozhodovat o budoucnosti našeho hnutí, chtěl poprosit, abyste opravdu pečlivě zvažovali odkaz Baden-Powellův i Svojsíkův a poměřovali ho přítomnými a hlavně budoucími potřebami našich dětí.

Jiří Zajíc – Edy

Barva slova

O SKAUTSKÉM KROJI

Jsem skautem už od r. 1924, a tedy le-dacos pamatuji. Chci se ve svém příspěvku zmínit o vývoji skautského kroje. Jako mladí skauti jsme nosili například košile, jaké kdo sehnal. Jen musely být zelené. Byly různé odstíny, ale postupně se ustá-lila jejich barva na olivové zelenou. Šátky měl každý oddíl jiný. Tak například náš 1. oddíl měl trávově zelený, lemovaný žlu-tým okrajem.

Postupně se ustálila barva košil na medově žluté a šátky na hnědé barvě. Krátké kal-hoty z béžového manšestru.

Jsou to barvy příjemné a hlavně hodící se do přírody. Oddíl, družina, pohybující se v terénu je neviditelná, chová-li se tak jak se má skaut chovat. Při hromadném vy-stoupení skautů je kraj příjemný i na po-hled a estetický. Krátké kalhoty u chlapců, hnědá sukně u dívek sluší mladým lidem a nedovedu si vysvětlit, proč je u chlapců takový odpor nosit krátké kalhoty a u dívek nosit sukně. Během letošního roku jsem se setkal s mnohými oddíly z různých koutů Čech a Moravy. Viděl jsem košile různé barvy, viděl jsem kalhoty v barvě modré, zelené, strakaté (maskáče), ba dokonce i tzv. bermudy. Viděl jsem bundy (při chlad-nějším počasí) žluté, červené i jiné vesměs v pestrých barvách. právě tak i tlumoky. Takový tlum skautů či skautek působí spíš dojmem maskárního průvodu. A jak se potom může takový pestrý dav pohybovat nenápadně v lese a v přírodě vůbec? Vím, že výběr vhodného oblečení je v dnešní době omezený, ale při dobré vůli si lze vybrat. A bundy pro chladnější dny rovněž. Právě tak i torny a tlumoky. Ostatně, bylo by na čase, aby vyšel návrh na vkusný, barvou vhodný zimní kraj.

Přimlouvám se za to, aby vedoucí oddílů dbali na nošení správného skautského kroje, který je slušivý, vhodný do přírody a byl si vědomi toho, že reprezentuje i vůči veřejnosti. A veřejnost nás sleduje ne vždy příznivě. Máme totiž vedle sympatizujících i své kritiky a nepřátele. A není jich málo. Vím, že kraj, třeba i vzorný, nedělá ještě správného skauta či skautku, ale přispívá k tomu značnou měrou.

Chlapci a děvčata, nestyďte se za své nohy a v létě je vystavujte vzduchu a slunci.

Zdeněk Holešík – Messela

● DISKUSE ● DISKUSE ●

Táborový program

Hlavním předpokladem pro plný zdar skautského tábora je dobře připravený program. Nedostatků plynoucích z malé vybavenosti oddílů technickými pomůckami či výstrojí lze překlenout. Programová nepřipravenost se však vymstí. Takový tábor nesplní svůj hlavní úkol, který spočívá v harmonickém působení všech prvků skautské výchovy na členy tábora po celou dobu tábora. Uvážíme-li, že tábor trvá čtyři týdny a program probíhá denně cca 15 hodin, pak je zřejmé, že právě tábor je prostředím, kdy je možno z celého roku dosáhnout nejvíce. Program tábora je třeba řádně připravit v průběhu jarního období. Poslouží k tomu posouzení stavu oddílu, přehled o znalostech, fyzické zdatnosti, chování a vystupování členů. V průběhu přípravného období si dělá vedoucí poznámky a zapisuje postřehy z činnosti. Při vlastním zpracování je třeba mít na zřeteli hlavní zásady správného táborového programu.

1. Program plně zaměstnával všechny členy tábora. Osobní volný čas má být jen v poledním klidu a večer, pokud v té době není stanovena činnost oddílu či družiny.
2. Program musí být všestranný, harmonický, aby podchycoval zájmy účastníků tábora a všestranně na ně působil.

Před táborem si vedoucí připraví tzv. **rámcový program**. Obsahuje hlavní obory činnosti oddílu na táboře a jejich náplň.

Z tohoto rámcového programu pak na táboře sestavuje program na určitá období tábora. Nejlepe se osvědčují rozvrhy na týden, takže vhodnou kombinací prvků rámcového programu se vytváří **týdenní program**. Týdenní program obsahuje rozvrh námětů na jednotlivé dny. Je třeba dbát na vyváženost naplně jednotlivých týdnů a zastoupení všech prvků a programu v jednotlivých týdnech.

Detailní program se připravuje z týdenního programu vždy na příští den, buď v poledním klidu, nebo večer. Při tomto způsobu sestavování programu lze přihlížet k vývoji počasí i momentálním potřebám tábora.

Praxe z vedení táborů ukázala, že není vhodný a použitelný program přesně naplánovaný na jednotlivé dny již před táborem, ani ten druhý extrém – improvizace bez řádné přípravy.

PŘÍKLADY RÁMCOVÉHO PROGRAMU TÁBORA:

1. Mravní výchova

prospěšná – táborové ohně, oddílové besedy (večerní či podvečerní), *individuální rozhovory* vedoucího s členy oddílu

Náměty: vysvětlení slibu – s příklady

vysvětlení zákona – s příklady principů dobrých skutků
skautská služba

vztah skautů mezi sebou

vztah skautů vůči okolí – prospěšnost, zdvořilost

vztah k přírodě, ochrana přírody

Rozvíjení vlastností – pracovitost, práce ve prospěch kolektivu
samostatnost

vytrvalost

odvaha, statečnost

pravdivost

2. Praxe – dle skautské stezky:

pozorování přírody
poznávání stromů, květů
lesní a polní plodiny, houby jedlé, ne-jedlé a jedovaté

hvězdy a souhvězdí
uzlování

první pomoc, obvazy

stavby ohnišť

stavba stanů

zášesácké značky

znalost mapy

signalizace

odhady vzdálenosti a času

vaření

opracování dřeva, samorosty

kreslení přírodnin, stromů, keřů

panoramatické náčrtky

kimovka v terénu

stopy zvířete

3. Vztah k přírodě

upozorňování na přírodní krásy

bodovací soutěže v určování přírodnin

kreslení v přírodě

úklid v přírodě

podvečerní procházky podvečerní

přírodou po malých skupinách

večerní a ranní pozorování zvířete

výpravy skupin do přírody s konkrétními úkoly

individuální výpravy se zápisem

navštěvy lesníků a uchráněná na táboře

noční vycházky

pozorování hvězdné oblohy

přímé pochody terénem s mlčením

4. Soutěžení

mezdružinové celotáborové bodování

bodování jednotlivců

samostatné hodnocení pořádku a čistoty ve věcech osobních a ve stanech

celotáborové tematické soutěže

krátkodobé soutěže (o nejlepší stan, nejlepší kresbu, nejlepší výrobek, sedátko...)

5. Pracovní výchova

vystavba tábora

služby v kuchyni

pomoc v lese či zemědělství

iniciativní činnost družin

výrobky ze dřeva

čištění okrajů lesů

péče o studánky

likvidace tábora

úklid po likvidaci tábora

soustavný úklid v průběhu tábora

uvnitř tábora i v okolí

6. Tělesná výchova

pravidelná ranní cvičení

táborová olympiáda včetně přípravy

na ni

plavecký výcvik

lukostřelba

pochody terénem

malé bojové hry

mičové hry

7. Vypravy

celodenní oddílové nebo družinové

polodenní výlety družinové s úkoly

vypravy skupin vyspělejších členů

s úkoly

vypravy jednotlivců – se zápisem o pozorování

noční vycházky

8. Hry

polní hry (celooddílové)

polní hry mezdružinové

celotáborové hry (družin či jednotlivců)

noční hry

mičové hry

malé bojové hry

sportovní turnaje

hry ve stanech za nepříznivého počasí

9. Táborové ohně (besedy)

týdně obvykle jeden táborový oheň

mimoto jeden táborový oheň slibový

podvečerní besedy oddílové, ve vhodných zákoutích, příp. při západu slunce

družinové besedy

10. Program za nepříznivého počasí

vyklady, hry ve stanech

četba, nácvik zpěvu,

výrobky ze dřeva, kreslení, soutěže

Dále lze organizovat zkoušky odvahy,

ale je třeba dbát na to, aby byly přiměřené věku zkušeneho, případně tzv.

„třináctý den“.

Mirek Pergler

Foto Stanislava Perlinova

Jedinci vyžadující zvláštní péči

Patologie výchovného prostředí

Dítě vyrůstá v určitém prostředí, kterým je formováno. Je takřka neuvěřitelné, že vliv prostředí zasahuje každého jedince již v nitroděložním životě. Pomocí nejmodernějších fotografických metod byl sledován lidský plod při různých příjemných či stresujících situacích, jímž byla vystavena těhotná matka. A tak bylo pozorováno, že v prostředí plném pohody si tento malý, dosud nenarozený človíček cucá paleček už od devátého týdne své existence. Od dvanáctého týdne lze na něm pozorovat různé příjemné a nepříjemné pocity. Později dokonce pláč, úlek, vyprovokované hlukem, křikem, hádkou mezi manžely apod. A tak se vědecky potvrzuje stará zásada, že těhotná žena má žít v klidu, obklopena láskou a ohleduplností, aby se jí narodilo fyzicky i psychicky zdravé dítě. Porod je první hrubý zásah, který rodič se dítě nelibě prožívá. Z teploty matčina těla 37 stupňů Celsia se dostává do podstatně chladnějšího ovzduší, dnes většinou porodního sálu. Však také reaguje plácem, což je u něho zatím jediný projev nespokojenosti. Subjektivní pocity v průběhu porodu byly získány od dospělých v hypnotickém spánku.

Od té doby prožívá malý občan celou řadu věmů, pro něj často nepříjemných. Jednou má hlad, jindy je ke kojení buzen, protože moderní péče o dítě předepisuje pravidelnost ve stravování. Pak je zase mokry a potřebuje převinout nebo má bolení bříška apod. Na všechny tyto a jím podobné situace reaguje dítě plácem, protože svou nelihost jinak projevit neumí. A už tady záleží na matce, aby dítěti vyhověla, aby s ním laskavě jednala. Novorozenec záhy poznává svou matku, se kterou má být stále v co nejužším styku. Období, kdy byly děti matkám odebírány a přiváženy pouze ke kojení, jsou už bohudík pryč a patří v porodnictví ke stinné minulosti.

Proč vlastně začínám od samého začátku života? Protože už v této době může být dán důvod k nenormálnímu průběhu dalšího života. Předně už porod nemusí probíhat normálně, dítěti se nedostává z různých příčin kyslíku, kterým trpí především mozek. A tady záleží na dělce tohoto nedostatku kyslíku! Čím déle dítě trpí, tím těžší jsou následky. Vzniká tzv. dětská mozková obrna (perinatální encefalopatie, jejíž jedna forma je také známá jako Littleova choroba). Její projevy zasahují sféru fyzickou i psychickou. S lehkou encefalopatií se můžeme setkat u normálních školáků, a tudíž i u junáků vašeho oddílu. O této chorobě byste se měli dovědět od rodičů postiženého dítěte. Projevy jsou různé. Především se může jednat o epileptické záchvaty, o těch pohovoříme dále. Pak to může být forma, kde jsou nápadně bezděčné pohyby, rychlé či naopak pomalé. U Littleovy choroby je typická chůze, jakoby s těžbe ohébnými dolními končetinami. Jiný je to pouze nepatrné, tzv. malé mozkové postižení, kdy jde jen o drobné poruchy řeči nebo opoždění psychomotorického vývoje. Tyto děti se nám jeví jako neobratné a neši-

kovné. Některé děti jsou zase mentálně opožděné. Jiné se jeví zase „jako z divokých vajec“, neumí se soustředit, jsou špatně ovladatelné. A tady máme jedince, vyžadující zvláštní péči a pro nás je tu nelehký úkol začlenit tyto děti do života oddílu. Pochopitelné se ve všech případech jedná o lehce postižené děti, jež jsou ještě schopny školní výchovy. V čem tedy bude spočívat úkol vůdce oddílu či radce družiny? Především nesmí dát najevo, že je mu dítě nesympatické, nebo že je podceňuje. Naopak musí mu taktně a takticky pomáhat, t.j. tak, aby děčko samo nepoznalo, že je mu nějak nadřizováno, jinak je to buď deprimuje, nebo si to bude přistě znova vynucovat. A takticky znamená, že bude výchovou působit na ostatní tak, aby se necítili odstrkování, ale aby sami ve smyslu skautského zákona (Prospěšný a pomáhá jiným) a slibu (Duši i tělem byti hotov pomáhati bližnímu) postiženému pomáhali. Sledujeme však dítě v dalším poporodním životě. Nejméně do tří let by mělo zůstat u matky, která je pro něho citovým přístavem. Svěřuje-li však matka péči o dítě jelsm, pak dochází u dítěte k tzv. deprivaci, t.j. k pocitovému nedostatku materské lásky, a to i v případě, že péče ošetřujícího jelského personálu je vzorná. Dítě má mnoho tet, ale nemá maminku! A tak se u něho rozvíjí postupně syndrom hospitalismu, t.j. chybění citových vztahů k rodičům, zvláště k matce. Zůstává-li matka nadále v zaměstnání nebo se z jakýchkoliv důvodů neúčastní výchovy dítěte, vyrůstá z něho egoistický, cynický jedinec, neuznávající autority, jehož pozdější převýchova bude velmi svízelná. Nebo se bude jevit jako dítě ustrašené a plachivé – podle typu vyšší nervové činnosti, navázat kontakt s takovým dítětem, pokud půjde samozřejmě do skautingu, bude obtížné, ale vzhledem k dobrovolnosti členství v Junáku lze předpokládat, že ovlivnění tohoto jedince dobrým skautským vůdcem by se mohlo podařit.

Stejně negativně jako zanedbávání péče působí i přehnaná péče rodičů o dítě. Přílišná úzkostlivost vede k nesamostatnosti a deformuje duševní rozvoj dítěte. U tohoto jedince má skautská výchova široké pole působnosti. Všechny skautské zkoušky budou pro něj velkým problémem, ale absolutně nováčkovskou zkoušku a první tábor, budou mít rodiče doma úplně jiného chlapce.

Je-li dítě vedeno doma příliš přísně, pak je z něj ustrašenec s pocity méněcennosti. Dochází ke ztrátě iniciativy, protože chlapec čeká buď na příkaz, nebo na zákaz všeho, co by chtěl podnikat. Převýchova tohoto typu bude opět velmi těžká a hlavně zdoluhavá. Bude trvat dlouho, než se podaří zapudit pocity méněcennosti. Tu je potřeba trpělivosti, individuální péče o chlapce a dobrého dětského kolektivu.

Vyložené zlobně působí špatný příklad. Začneme hned v rodině. Tam, kde je rozvrácená rodina, došlo k rozvodu, kterému jistě předcházely scény, jichž bylo dítě svědkem, nelze očekávat, že by to nemělo negativní vliv na duši

mladého člověka. Matka, které je větší nou soudem přičena starost o výchovu dítěte, často tento úkol nezvládne. Chybí otcovská autorita. V rozvráceném manželství si oba rodiče svoji raietost podplácejí. Každý z nich chce být v očích svého syna lepším, než ten druhý. Proto mu kupují různé věci a vzájemně se v tom předhánějí. Když pak ještě jeden druhého u dítěte pomlouvá, je to vlastně výchova naruby. Každé, nejenom chytré děčko, záhy využívá situace ve svůj prospěch a oba rodiče mohou mluvit o štěstí, když má jejich syn zájem o skauting a dostává se do sféry vlivu junáckých výchovných metod. Tak, jako špatný příklad chlapce zkazil, musí dobrý příklad v družině a oddíle všechno, nebo aspoň hodně, napravit.

Někdy, doufejme, že zřídka, se stává, že se dítě dostává do sféry vlivu učitele, špatného pedagoga. Známe případ 11 letého hochy, který byl tlustý a stal se jak trnem v oku tělocvikáře. Tento profesor si neodpustil, aby ho každou hodinu tělocviků několikrát nezeměnil. I když se student snažil každý cvik udělat a často ho udělal lépe než druhý, vždycky byl terčem posměchu tzv. pedagoga. Situace se vyhroutil natolik, že chlapec začal uvažovat o sebevraždě. Tehdy se našel starší kamarád, kterému se postižený svěřil. Ten s ním celý jeho problém rozebral a donutil ho, aby se se vším svěřil rodičům. Chlapec to do té doby doma tajil, aby nepřidělal rodičům starosti. Nakonec se věc vyřešila tak, že otec došel za ředitelem školy, kterému pověděl o synově trápení a tím i o vlastních starostech. Od té doby přestaly ze strany tělocvikáře nemístné poznámky a studentik přestal mít strach z hodin tělocviku.

Proč to vlastně povídám, když to nemá bezprostřední vztah ke skautingu? Ale má! Na místě onoho staršího kamaráda byste měli být vy, skautští vůdčové všech stupňů. Vy se musíte zajímat o soukromý život a drobné, pro starší bezvýznamné starosti vašich svěřenců. Vaším často jednoduchým zákresem nebo radou odstraníte pro malého člověka neprekonatelnou překážku.

*Dokončení v příštím čísle
Zdeněk Zahourek – Don*

Kapitoly z třetího skautského odboje:

Můj nejcennější skautský odznak

K 1. lednu 1951 byl Junák rozpuštěn a veřejnosti představen jako úhlavní nepřítel socialistického státu. Následovala celá řada skautských procesů, které měly okomentovat nepřátelský vztah Ju-

náka k novému komunistickému zřízení. Po soudním procesu se skupinou Karla Skály následoval proces se skupinou Karla Průchy a monstrproces s Dr. Krivským a jeho spolupracovníky.

Patřil jsem k té poslední skupině a byl jsem odsouzen na 25 let do žaláře. Mou první stáci na pouti našimi kriminály byly uhelné doly ve Vinařicích u Kladna. Ve vězeňském lágru dolu Fierlinger už pracovali bratři Průcha, Němec, Grim, Stržinec a další. Ti nám také poskytli první pomoc: ovoce a chleba. Scházeli jsme se pravidelně v neděli odpoledne, jediný den, kdy jsme nemuseli pracovat. Hlavním tématem našich rozhovorů byla budoucnost skautingu a nejrůznější teoretické otázky skautské výchovy.

Práce na dole byla těžká a nebezpečná: časté závaly, dusivé plyny a vedro dělaly z práce peklo. Atmosféru dolu Fierlinger vylíčil působivě spisovatel Jiří Mucha v knize Studené slunce.

Jednou přišli na nedělní dopolední směnu kladenští studenti a dva z nich, také bývalí skauti, pracovali přímo se mnou. Rychle jsme se domluvili. Příští neděli přišli znovu, přinesli mi léky, jídlo a noviny. Probírali jsme i možnosti útěku. Ale jak už to v životě vězně bývá, naše spolupráce byla rázem přerušena. Všechny tresty nad 15 let byly převezeny do Leopoldova nebo na ostře strážný Jáchymov. Mne čekala tehdy nejhorší věznice Leopoldov, kde byli soustředěni všichni političtí prominenti, vysoký klerus a generalita. Dostal jsem se na samotku, kde bylo vyloučené okno a netopilo topení. Mým spoluvězněm byl umírající tuberkák Tonda P. Měl časté chřelny krve přitom jsme měli jednu společnou lžici, jeden ručník a jednu utěrku. Abychom nezmrzli, museli jsme celý den chodit. Hlad tam byl nesnesitelný. Při své výšce 173 cm jsem vážil 49 kg, jak zjistil úřední lékař při prohlídce. Z této situace mě vysvobodil až můj krajan a příznivec Junáka, vězeňský lékař dr. Jiří Krbec. I ostatní se přidali, aby mě postavili na nohy. Skaut Luboš Jednorozec mi tajně po chodbaři posílal chleba a cibuli, medik Vaše Pergner, klatovský skaut, mi ze své táborevé poukázky kupoval jídlo i kompoty, a tak jsem se dostal z nejhoršího. Hlavní ale bylo, že jsem přišel ze samoty na společnou celu. Pracovní jsem byl zařazen na drani perí. Bylo nás tam dvacet skautů z celé republiky. Sedli jsme si k dvěma pracovním stolům a nejzkušenější z nás,

Karel Skála Čil, vedl první vězeňskou lesní školu. Opakovali jsme si všechny potřebné znalosti a hlavně se zaměřovali na budoucnost. Založili jsme první roverský oddíl Leopoldov a já byl zvolen jeho vedoucím. Vydávali jsme dokonce časopis, titulní stranu nakreslil moravský skaut Poldá Färber. Turnovský skaut Serjoža vytvořil každému ze zubařského materiálu legitimaci malý odznak se skautskou lilí.

V roce 1955 přišlo nové utužení leopoldovského režimu. Skončila era dočasného uvolnění po smrti Stalina. Zhoršilo se zacházení s vězni i strava. V létě 1955 vypukla stávka a hladovka politických vězňů. Po pěti dnech byla brutálně potlačena. Mne odvedli spolu asi s padesáti vězni na samotky. Na dvoře samotek jsme museli stát v pozoru od dvou hodin odpoledne až do půlnoci. Mnozí padli vysílením, ale byli kopanci a poléváním vodou znovu stavěni na nohy. Potom nás po šesti náhlezi na samotky a potrestali deseti dny korekce. Po deseti dnech si pro mne přišli a odvedli na samotku. Odebrali mi šňorovadla z bot, prohlédali a byl jsem zase sám. Vyšetřovací vazba? Ano, vybrali nás asi dvacet (mne a Mirka Dostála za skauty) a snažili se nám dokázat zorganizování stávky a hladovky. S Mirkem jsme byli ob jednu celu, spojení klepáním morseovky na zeď nám zprostředkoval bývalý národní prokurátor dr. Tržický, který měl celou mezi námi a výborně morseovku ovládal. Nedokázali nám nic. Pro mne celá akce skončila tím, že mi při výslechu ukázali zabavené odznaky a pak mi řekli, že mám Leopoldov zakázaný a převezou mě jinnam. Musel jsem se smát. Nejhorší věznice a já ji mám zakázanou! Převezli mě na Mírov. Napřed mi ale nabídl, abych spolupracoval s STB, že se dostanu dříve domů. Když jsem to odmítl, řekli mi: žádná amnestie ani milost se na vás vztahovat nebude. Páni od STB své slovo dodrželi. Domů jsem se dostal až po třinácti letech, jako jeden z posledních vězňů z padesátých let.

Léta plynula, až se konečně přišel den, který byl naší satisfakcí: v slavnostně vyzdobeném sále holešovické Domoviny bylo v roce 1968 obnovení skautské hnutí. U jednoho stolu nás sedělo dvanáct z našeho vězeňského oddílu. Rozhodli jsme se, že se budeme registrovat jako 222. oddíl roverů při středisku Šipka. Já byl znovu zvolen vedoucím tohoto oddílu a brzy nato jsem začal pracovat jako tajemník náčelnictva Junáka. Naše radost z obnovy byla zadušena sovětskými tanky. Znovu přišla nesvoboda a pronásledování. Ale znovu jsme se scházeli. Skautovalo se v různých organizacích, kdekoli k tomu byly podmínky. A opět jsme se dočkali. Po sametové revoluci byl Junák obnoven a věrme, že už natrvalo. A moje půlstoletí trávící cesta po skautské stezce pokračovala zvolením do náčelnictva OS Junáka a prací v zaha-

niční radě. A ten můj nejcennější skautský odznak? Pokud vím, jediný zachránil člen našeho leopoldovského oddílu Fěda Höfer, který byl propuštěn před stávkou a pronesl ho domů. V roce 1968 mi tento odznak daroval. Po skautské stezce jdou noví mladí chlapi a děvčata. Jsem o správnosti této cesty hluboce přesvědčen. V dnešním rozbořeném světě jsou to i skautské ideály, které spojují svět.

Slavoj Chodounský

Otázky názory diskuse ...

KOEDUKOVANÉ ODDÍLY ano-ne a jiné s tímto související otázky

Na debatě o koedukaci mne neznekľidľuje, když někdo vysloví nějaký názor (např. že pro tu kterou věkovou skupinu je vhodnější s hochy a dívkami pracovat odděleně), ale to, v jaké vyhraně podobě se otázka předkládá. Myslím totiž, že různé vědecké a jiné teorie nelze automaticky použít pro každou skupinu dětí. Zejména se sžitých kamarádů a kamarádek a obecně v menších sítích považují koedukaci i za vhodnou. Záleží jen na schopnosti vedoucích, zda daného momentu využijí k dobrému. Mělo by jít o lidi zralé, důkladně obeznámené s ideami a obsahem skautingu, s tím, kam tento míří a oč usiluje, a to je ten teoretický, ale i praktický, tedy ne o rychlokvašené vůdce bez potřebných základů. Jen oni však měli mít **konečné slovo v otázce, jaký oddíl chtějí vést**, pro koho budou umět připravit program, koho dovedou ovlivnit, zaujmout. Toto jejich rozhodnutí, ať již pro oddělený či pro koedukovaný oddíl, by nemělo podléhat žádnému dodatečnému schvalování. Veškerou zodpovědnost nesou přece oni. Stručně bych, v souvislosti s blízkím se sněmem, pohovořila i o jiných, s tímto souvisejících otázkách.

Považuji za vhodné, aby ústředí fungovalo spíše v roli jakéhosi manažera aby shánělo materiál, vydávalo literaturu, zprostředkovávalo kursy, **neředepisovalo, ale radilo**, hledalo schůdné cesty. Bylo by vhodné zajistit přímější tok informací tedy omezit mezikládky, aby jednotlivé zvěsti vůbec měly šanci dostat se až do oddílů a včas.

Dále doporučuji menší důraz na krok na odznak. Ať se neřeší neřešitelné, např. jak obláci patnáctiletou dívku do téhož jako podsaditou členku představenstva (ani jedna se v tom, co ji někdo takto „předepíše“, nebude číst dobře). Stačí přetvrdit, tedy zachovat, základní symboly hnutí a odstíny oděvů, zbytek může být ponechán volné tvořivosti oddílů. (Opak čpi zaváděním armádního drilu.) K řešení jsou zde navíc daleko důležitější věci. Jak co nejrychleji obnovit přerušovanou kontinuitu. Jak reagovat na změny v životě, ve společnosti (stupně odborky, forma, jak vyjadřovat úctu k symbolům méně zde může být více). Jak a kde nalézt skutečné hodnoty. Jak naplnit poslání skautingu a jak je učit naplňovat radce a mladé činovníky. Jak se poučit cizinou ať již z toho dobrého či špatného. Zkrátka jak se přenést z dob Blanických rytířů do současnosti.

Jana Minaříková

Dívčí skauting v USA

Se sympatickou Marií Scheske jsem se setkal ve Středisku pro výchovu profesionálů BSA (Boy Scouts of America), které se nachází v Texasu. Marie je jedním z bezmála 4000 skautských profesionálů v USA. Když jsem se vzpamatoval z překvapení, že v krojích s nášivkou "Boy Scouts of America" chodí často také děvčata (v našem kursu tvořily 25 %), zajímal jsem se o jejich činnost. Vyzbrojen našimi vědomostmi jsem totiž mylně předpokládal, že protějškem BSA jsou Girl Guides. Vše mi bylo vysvětleno: v USA totiž existují pro dívky organizace dvě! Girl Scouts of America a Girl Guides. Zatímco Girl Scouts (dále jenom skautky) úzce spolupracují s chlapeckou organizací a ve 14 letech většinou přestupují do BSA (!) a společně s chlapci pracují v roverských kmenech (Explorer Post), Girl Guides jsou malou, výhradně dívčí organizací, samostatně pracující. Jejich program je více společenský a obsahuje vše, co my muži trochu s despektem nazýváme „vyšší dívčí“. Ze své činnosti prakticky vyloučily táboření a výpravy. Marie byla vždy skautkou. Narodila se v roce 1968 a má 4 starší bratry a jednoho, který je o 9 let mladší. Chodila do katolické základní školy. Po gymnáziu absolvovala Eastern Michigan University a graduovala v oboru marketing a sociální vztahy. Pracovala ve školství a později pro Boy Scouts of America, v Detroit Area Council (stát Michigan). Rok byla zaměstnána v oddělení pro rovery, než přešla do funkce District Executive. Provdala se v srpnu 1991.

O své činnosti v odděle skautek napsala: Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlepší:

sloužit Bohu a své vlasti,
pomáhat lidem v každé době
a žít podle zákonů skautek.

Tento slib jsem si často opakuovala ještě předtím, než jsem ve svém mládí začala svou největší dobrodružství v dívčím americkém skautingu. Opakuovala jsem si jej s hrdoostí a pocitem souznělosti. Protože jsem vyrůstala se čtyřmi bratry, kteří byli členy chlapeckého skautingu, chápala jsem, že se nemohu stát jeho členkou. Ale MOHLA jsem se stát skautkou. MOHLA jsem nosit kroj, MOHLA jsem získávat odborky a MOHLA jsem nosit skautský slibový odznak.

Dívčí skauting byl ve Spojených Státech založen v roce 1912 Juliettou Gordon Low. Program uspořádala podle chlapeckých a dívčích skautských organizací, založených ve Velké Británii sirem Robertem Baden-Powellem. Svých jedenáct let činnosti v dívčím skautingu jsem začala jako sedmiletá světluška prvního stupně. Získala jsem několik odborek typu „zkus si to“ a naučila jsem se mnoho písniček a dovedností.

Z třetího stupně jsem „přešla most“ a přestoupila k mladším skautkám. Jako mladší skautka jsem také poprvé směla tábořit. Každé léto jsem jezdila na týdenní tábor, kde jsem se naučila jezdit na koni, vařit na ohništi a spoustu různých sportů. Získala jsem více než 100 různých skautských odznaků (proficiency patches) – první pomoc, tábornictví, občanství, šiti, sport, péče o automobil – abych vyjmenovala jenom několik odborek, které může mladší skautka získat.

Když jsem se v jedenácti letech stala skautkou 6. stupně, měla jsem poprvé možnost vidět Bílý dům ve Washingtonu D. C. Pořádaly jsme různé dobročinné bazary, abychom viděly, jakým způsobem se vydělávají peníze a jak funguje demokracie ve Spojených státech. Naš oddíl přijali různí vládní úředníci a viděly jsme historické části Washingtonu. Měla jsem také možnost získat více než 60 zájmových odborek (interest project patches) a dvě náboženská vyznamenání za obsáhlé prostudování římsko-katolické věrouky. Na střední škole (bylo mi 14 let) byl můj nový skautský oddíl velice aktivní. Každé léto jsme sloužily jako čestná hlídka našeho guvernéra na ostrově, který byl jeho letním sídlem. Naš oddíl vztýčoval všech 50 vlajek na ostrově a dělaly jsme průvodkyně na všech historických místech. Těmito činnostmi jsem získala jak stříbrný, tak zlatý odznak vedoucích (leadership pin), nej-

vyšší vyznamenání, které americká skautka může získat.

Mým nejnepinavějším zážitkem byla měsíční cesta do Evropy, kterou si náš oddíl zasloužil velmi úspěšnými sbírkami. Během naší cesty po Anglii, Francii, Švýcarsku, Německu a Rakousku jsme se setkaly s mnoha skautkami. Tato cesta byla nejdobrodružnějším zážitkem v mém životě.

Jak vidíte, být skautkou v Americe skýtá jediné nekonečné dobrodružství. Chce-li dívčí oddíl být opravdu stejně aktivní jako chlapecký, může. Chce-li vedoucí dívčího skautského dívčího oddílu, aby skautky zažily stejná dobrodružství jako chlapci, má možnost to uskutečnit. Měla jsem to štěstí, že naše vůdkyně podněcovala moji aktivitu a mně to pomáhalo plně se využít ve skautingu.

Tolik tedy hlas americké skautky. V něm, kterém přístím vydání Skautingu se budete moci seznámit s organizací BSA, věkovými stupni, jejich označením a činností.

Ondřej Vanke

SKAUTING v zemích bývalého východního bloku

Po převratných změnách v zemích bývalého východního bloku na sebe skauting nikde nedává dlouho čekat. V mnoha ještě přednědávem ortodoxních zemích získává skautská výchova, plně akceptující tři základní principy skautingu, takovou podporu mládeže, nad kterou se nám tají dech. V současné Evropě je více než 1 600 000 skautů a 1 000 000 skautek. Každý den přibývají noví, každý den nám dokazuje, že skauting je opravdu „mostem do budoucnosti“. Nove skautské asociace v Evropě se potýkají s množstvím problémů, které jsou všude podobné: špatná ekonomická situace, rostoucí nezaměstnanost, nevyhovující školní výchova a hlavně – neuvěřitelná morální degradace duchovních hodnot. Jak tedy vypadá situace dnes, před koncem roku 1991?

V ALBÁNII existoval jakýsi skauting do roku 1938, ale nikdo z dnešních znovuzakladatelů o tom nic netuší. V květnu 1991 se dvojice mladých manželů, která se doslechla něco o skautingu, rozhodla také to zkusit. V červnu byl albánský svaz vládou zaregistrován a nyní pracuje více než 1000 skautů a skautek asi v 15 městech. **BULHARSKO** navázalo kontakt se zástupci WOSM na 32. světové skautské konferenci v Paříži v roce 1990. Světová kancelář uspořádala základní kurs pro vůdce a pomáhá bulharským skautům získávat podvědomí o společnosti.

ESTONSKO bylo členem světového skautského hnutí do roku 1940. Nyní zde pracují 4 skautské asociace, z nichž některé jsou pouze pro chlapce nebo pro dívky, v některých jsou dohromady. V současné době se jedná o vznik federace nebo o splnutí a potom bude projednávána žádost o vstup do WOSM. Estonští skauti mají velkou podporu od Nórů, Fínů a Švédů, pořádají společné tábory a vůdcovské kursy.

O LOTYŠSKU platí totéž, nyní mají asi 9000 členů a požádali o přijetí do WOSM, v LITVÉ byl skauting obnoven v roce 1989 (po 59 letech přestávce) a nyní má asi 1400 členů. Litevští skauti si nepřejí mít velkou

organizaci, velice úzce spolupracují s Dány.

V POLSKU jsou 3 velké harcerské organizace, které mají dohromady 1 000 000 členů, a několik asociací menších, často pouze s lokální působností. Jedna z nich, velice silná, je dokonce řízena z Londýna. Cílem řídicího výboru, reprezentujícího všechny asociace, je jejich sjednocení, což – jak se očekává bude velice těžké a tvrdé, protože zde pracují harcerské organizace jak nové – skautské, tak i ty „původní“.

RUMUNSKO – země, s jejímž skautingem měl Junák vždy úzké vazby. Rumunští skauti navázali nový kontakt s WOSM na 32. konferenci, při vybudování jejich organizace se značně angažuje Itálie a Francie. Zřízení organizační struktury značně ztěžuje neexistence komunikací, rumunští skauti dostali darem mikrobuse, kterým podnikají cesty po kraji a seznamují obyvatele se skautingem.

V RUSKU pracují 3 skautské asociace, Petrohradští, Sibiřští a Moskevští skauti. V Moskvě sídlí stálý zástupce WOSM, který sleduje vývoj. Na území bývalého Sovětského Svazu dále vznikají skautské asociace na Ukrajině, v Bělorusku, Moldavsku, Arménii, Kazachstánu a v Turkmenii. Rozvoj v této oblasti velice podporují američtí a britští skauti.

JUGOSLÁVIE byla až do roku 1950 členem světové skautské organizace, s více než 180 000 členy. Nyní zde existuje jedna asociace, s níž má WOSM kontakty. Další kontakty jsou navázány s chorvatskými a slovinskými skauty. Vzhledem ke katastrofální situaci v zemi skauti spolupracují s Červeným křížem, organizují první pomoc na frontě a pomáhají uprchlíkům.

V MAĎARSKU pracují dvě asociace, které spolu obtížně komunikují, přesto probíhají diskuse o vzájemném sloučení a úzké kooperaci a přihlášení se do WOSM.

Ondřej Vanke

Ekologie na skautském táboře

Letos vyjedou naše oddíly již potřetí v prázdninových měsících na tábory po předchozí dvacetileté přestávce. Všichni si velice dobře uvědomujeme, že se oproti stavu v letech 1968 – 1970 výrazně zhoršilo životní prostředí v naší vlasti.

Vhodné je hned při prvním tábořovém ohni, přiměřeně k věku členů tábora, pohovořit o přírodním prostředí a objasnit důvody, proč se my skauti a skautky intenzivně zabýváme otázkami ochrany přírody. Přitom nikdy neopomeneme připomenout, že již 80 let zní šestý bod skautského zákona „Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvarů lidských“.

V průběhu tábora máme velmi dobrou možnost seznámování se s okolním přírodním prostředím, v němž táboříme. Pokud jsou v blízkosti chráněné přírodní výtvary, státní přírodní rezervace či chráněné krajinné oblasti, navštívíme je a při jejich návštěvě vysvětlíme důvody jejich zřízení a ochrany. Rozhodně je dobře navázat kontakty s orgány státní ochrany přírody s konzervátory či zpravodaji, případně s dobrovolnými ochránaři. Také ovšem s pracovníky lesní správy. Zveme je na naše tábory a oni zpravidla rádi a velmi zasvěceně vyprávějí o zvláštích přírodního prostředí, v němž táboříme. Většinou to bývají velcí milovníci přírody a jejich příspěvky a setkání s nimi nám přinášejí mnoho dobrého. Z takto založených vztahů se může odvíjet trvalá a plodná spolupráce, vedoucí ku prospěchu našich oddílů i ku prospěchu přírody. Velkou pozornost věnujeme i výpravám do přírody v okolí tábora, a to jak oddílovým, tak družinovým. Neobyčejně důležité jsou i individuální výpravy zkušenějších členů, spojené vždy se zápisem o pozorování přírody. Takovito osobní kontakt je daleko nejcennější. Předpokladem plného úspěchu je ovšem dobrá příprava a samozřejmě na takovéto výcházky nemůžeme posílat nováčky.

Snažíme se o to, aby se naši skauti a skautky naučili dobře vnímat vše kolem sebe. Slyšet i vidět, a to nejen v jednotlivostech, ale i v souvislostech.

V průběhu letních táborů se budeme snažit pěstovat pocit spoluzodpovědnosti za životní prostředí kolem nás. Budeme se podílet na odstraňování nečistot a odpadků z vodních toků i okrajů lesů. Budeme se snažit odstraňovat divoké skládky. Můžeme také realizovat drobné ekologické stavby k udržování rovnováhy v místních společenstvech. Již tradičně se staráme o studánky. Čistíme je, zabezpečujeme či zakládáme nové. Při pobytu v přírodě dbáme také na všestrannou bezpečnost. Zvláštní pozornost věnujeme stavbě ohniště a zabezpečení ohně. Všichni naši členové jsou při vhodných příležitostech seznámováni s nebezpečím vzniku lesních požárů a se všemi příčinami, které k nim vedou. Světlušky, včítka, skautky i skauti by se měli na táborech dozvědět i o jiných případech poškozování lesa a o tom, jak je možno tomu zabránit. V průběhu táborů

budeme pátrat po možných zdrojích znečištění vody a ovzduší. Seznamujeme se také s tm, co by mohlo ohrožovat existenci rostlin i živočichů. Do programu táborových ohňů i besed zařazujeme vyprávění o přírodě, pozoruhodných zážitcích ze života v ní, z předchozích táborů, puťáků i lesních toulek.

Své místo v tábořovém ekologickém programu má i skautská stezka. Zařazujeme výklady s praktickými ukázkami. Seznamujeme se s jednotlivými druhy rostlin i živočichů, pozorujeme jejich společenstva. V lesích učíme naše členy poznávat dřeviny a hovoříme o jejich všestranném využití. Určujeme jedlé i nejedlé, jakož i jedovaté houby, seznamujeme se s léčivými i jedovatými rostlinami. Nezapomínáme ani na polní plodiny, jejich poznávání a praktické užití. Pozornost věnujeme lesním plodinám. Mnohými z nich doplňujeme i jídelníček na táboře.

Stopování zvířet, určování stop i jejich odlévání má své trvalé místo v tábořovém programu. Nemůžeme si nevšímat počasí. Vždyť to může výrazně ovlivňovat i chod programu. Seznamujeme se základními prvky meteorologie. Mnohé krásné estetické zážitky lze prožít při pozorování oblohy. Rovněž při pozorování oblohy noční. Její pozorování velmi silně působí na duši člověka. Zaslíbený pohled na hvězdnou oblohu nám umožňuje znalost hlavních souhvězdí. Vnímání přírodních krás dobře umožňuje také kreslení v přírodě. Skicujeme jednotlivosti v podobě rozmanitých přírodnin – listy, pařezy, větvičky, ale také stromy, keře, celá přírodní zákoutí a snažíme se také o panoramatické náčrtky.

Do programu zařazujeme vycházky za ranním pozorováním přírody, (východ slunce) a rovněž i pozorování večerní, západ slunce a to, jak se příroda ukládá ke spánku. Má to na naše členy silný emoční vliv.

Důležité místo v tábořovém programu mají také hry s ekologickou tematikou a rovněž i soutěže v určování nejrůznějších přírodnin, ve vímavosti. Nezanedbatelnou součástí programu jsou i rukodělné výrobky z přírodního materiálu, zejména samorosty. Jejich vyhledávání prohlubuje naši vímavost. Je třeba přitom dbát, aby nedocházelo k poškozování stromů, či jinému rušivému zásahu. Na našich táborech dbáme na dokonalý pořádek. Ve vlastním táboře i v jeho okolí. Je to naše vizitka. Soustavně a pevně vedení v tomto směru povede určité k osvojení si tohoto návyku všemi našimi členy. Po skončení tábora věnujeme maximální pozornost zamaskování všech stop po našem táboření.

Celou svou činnost na táboře budeme usilovat o to, abychom si všichni osvojili ochranné desatero a to pak důsledně uplatňovali v celém svém životě:

- *Budu si vážit všeho živého, neboť každý živý jedinec je článkem řetězu udržujícího život na Zemi.*
- *Vezmu si z přírody pouze to, co může být nahrazeno, aby žádný druh nevymizel.*

- *Nekoupím výrobky z ohrožených druhů, živočichů, nebo z ohrožených lesů.*
- *Budu udržovat své okolí čisté a šetřit přírodní prostředí, kamkoliv půjdu.*
- *Upozorním na znečištění přírody nebo na její zneužití.*
- *Budu podporovat organizované skupiny a úřední osoby chránící přírodu.*
- *Nebudu plynat zdroji paliva či jiných energií.*
- *Budu příkladem správného ochranného chování a vysvětlím všem, proč je nutné se tak chovat.*
- *Budu se radovat z krásy a zážraků přírody každý den svého života.*

Celou svou činností na táboře se budeme snažit o to, aby všichni skauti a skautky vždy a všude naplnili heslo ochránařů „Poznej a chraň!“ Cílem skautingu v této oblasti je vytváření citlivého a odpovědného vztahu k přírodě, ekologické chování a jednání vždy a všude, snaha po pochopení dějů v přírodě, vnímání přírodních krás, poznání, že ochrana přírody je naprostou nezbytností života člověka a souzvuk s ní nutnou součástí jeho životního stylu.

Mirek Pergler

**Otázky
názory
diskuse
...**

KOEDUKACE

Moc mě boli debaty o koedukaci. Hlavně, když mluví muži, kteří nemají naše ženské citění.

Jediná možná výchova dívky u nás je v samostatných dívčích kolektivech ve skautingu. Škola i jiné organizace vychovávají z dívek poloviční kluky. Správné ženské založení je neznámé a potřebuje ozdravět. Toto vyzrává právě v roverském věku, kde přítomnost chlapců je nežádoucí. Navíc zde zcela určitě mohou rušit sexuální problémy. Podívejme se na statistiky zdravotních prohlídek děvčat a vzpomeňme si na to, jak jsme po výsledcích brigád škol a organizací říkali: „tohle by se ve skautingu nemohlo stát“.

Bratři připouštějí koedukaci z pohodlnosti i z neznalosti organizačních předpisů. (Jedna z vět: okr. velitel, není-li okr. velitelka, dohlédne na to, aby nebyly společné...). Miniskupinky děvčat nepatří do společného oddílu s chlapci, ale do nejbližšího oddílu dívčích středisk, byť je tento vzdálen. Pohodlnost ani pouhá „hra“ není skauting.

Dobře píše ve své výzvě ORJ bratr Jumbo – J. Burghauser: skautské hnutí je elitní hnutí jen pro morálně vyspělé jedince. Radši budeme mít jen 40 000 členů, ale opravdových skautů a skautek.

Bylo by dobře postupně otiskovat organizační řád od oddílů po oblast. Bylo nutno zrušit kraje (oblasti); Je to na škodu. Nejsou dobří a soběstační okr. velitelé a velitelky. U mnohých jsou vité chyby z práce v TOM atd. Tam si na skauty pouze hráli. Mám pouze dívčí školy. Jako zdravotní sestra jezdím občas na školy v přírodě. Jsem svědkem, o co jsou děvčata společnou výchovou s chlapci ochuzena. Vidím nežádoucí vlivy již v nejnižších třídách. A proto – žádná koedukace!!!

Mila Čáchová

Čo vidím na skautingu lákavé

- 1) Skauting je dobrovoľná organizácia, nikoho do ničoho nenúti, ale súčasne sa snaží dostať do svojich členov to, čo v nich je najlepšie.
- 2) Skauting je škola života, škola dobrá a krásy.
- 3) Zakladateľ idey musia nevtieravo pretvárať členov organizácie v charakterných ľudí. Bohatá náplň cvičení i hier je však vždy iba prostriedkom k dosiahnutiu vytýčeného cieľa.
- 4) Zakladateľ anglického skautingu Róbert Baden-Powell vyzdvihoval, že „skauting je hra na život a pre život!“ Pomocou poctivej hry sa treba učiť čestne žiť.
- 5) Skautovanie sa musí členom organizácie neustále páčiť. Preto aj vodca musí svojim zverencom predkladať program tak pútavo a zábavne, ako sám najlepšie vie.
- 6) K dosiahnutiu cieľov slúži skauting v prvom rade cieľavedomí program pobytu v prírode.
- 7) Skauting je studnica spoznávania čarov prírody, ideí ľudskosti a najušľachtilejších ľudských vlastností.
- 8) Tu sa predovšetkým naplňa myšlienka zakladateľa americkej verry skautingu (woodcraftu) Ernesta Thomsona Setona, ktorý ju vyjadril predovšetkým slovami: „Keďže som spoznal trýzeň smádu, vykopaj som studňu, aby z nej mohli piť aj iní!“
- 9) Správne skautovanie znamená neustále vytváranie v sebe a okolo seba skautského ducha, ktorý sa rodí zo skautského zákona, príkazu dňa, skautského hesla a zo skautského slubu. To možno dosiahnuť skutočným a čínorodým zamestnaním členov organizácie v intenciách práve tohoto skautského ducha.
- 10) Preto tiež platí, že skautský vodca rozpráva so svojimi zverencami tak, že im nikdy nezakazuje: „Nerob to, alebo ono!“ Naopak vraví im: „Urobte to, alebo ono!“ alebo ešte lepšie: „Podte, urobíme to spoločne!“ Skauti sú akoby posadení túžbou po neustálej činnosti, preto treba ich túžby využiť v ich prospech!

Igor Janota – IŤO

J sme jedné krve, ty a já

Povídání o skautském EKO semináři Šumava

Dostala jsem od ekoskupiny úkol napsat o našem setkání článek. Zaskočila mě však moje oddílová řádkyně, která se jako jedna ze tří roveerek našeho oddílu také semináře účastnila. Napsala článek do našeho oddílového časopisu:

EKO – SEMINÁŘ

seminář – kurs, školení a podobně, při kterém se účastníci aktivně podílejí na diskusi...

ekologie – nauka o vztazích organismů (lidí, zvířat, květin...) k prostředí a o vztazích mezi organismy... (– slovník cizích slov)

„Studium přírody Ti ukáže, jaký Bůh stvořil nádherný a podivuhodný svět, aby ses jím mohl těšit... Usiluj, abys tento svět opustil o něco lepší, než jaký jsi jej našel.“

R. Baden-Powell

pátek 25. 10. 1991... Sušice, Kašperské hory. Na místě našeho dalšího spočinutí se mi otevřel pohled do kraje. V bílé úplňkové noci se v dáli vypínal hrad Kašperk. Ostří podzimní vítr šlehal do tváří, les voněl nasládlým listím. V dále se mi vynořily obrazy prastarých příběhů a pověstí, smyšlených i pravdivých, kolujících v tomto krásném kraji...

sobota 26. 10. 1991... Druhý den hrad Kašperk ztratil svůj strašidelný opar. Kraj zalilo podzimní slunce... Sušice, klubovna tamních skautů. Úvodní řeč vede Mirek Pergler – Dany o Františku z Assisi, patronu ekologů. Pak následuje pěkná přednáška bratra Edyho. V duchu myšlenek, slov, zkušeností se vedou diskuse až do večera. O přírodě, o lásce k ní, o životě... neděle 27. 10. 1991... Výprava do Šumavského národního parku. Do míst bývalého vojenského území. Překrásná příroda, díky zákazu vstupu téměř nedotknutelná... A poslední večer před odjezdem se scházím s kytarou – tři generace. Bylo to nádherné zjištění, když jsem poznala, že všichni se spolu dokážeme bavit, zpívat, usmívat se na sebe a v duchu mít krásný pocit spjatosti se skautskou rodinou, toleranci, obdivem a láskou... pondělí 28. 10. 1991... Rozloučení s krajem Šumavským. Vůně lesa, modrého čistého nebe, zelených luk a čistých řek rychle mizí. Čím dále víc ku Praze, tím blíže k civilizaci. Oblouha šedivá a s tím můj strach se zvětšuje.

Je čas začít pečovat o Zemi. O modrou planetu nás všech. Stanou se tato slova pojmem i u nás? V naší zemi, kde lhotejnost a bezohlednost zapustila své kořeny příliš hluboko?

Mé chmury trochu rozehnalo setkání na Vavřinském náměstí v 16.00 hodin. Pár stovek lidí se tu sešlo oslavit svátek vzniku naší republiky. Zněla tam slova blízká, plná tolerance, lásky, pochopení.

Lidé dokázali naslouchat.

Lasička (17 let)

Lasička nám všem dala odpověď na to, jaké to bylo. Musím ještě přidat, že druhá roverka, Grizzly, vzala příspěvek brášky Jindřicha Pešíčky o první pomoci volně žijícím živočichům tak vážně, že do týdne mně běhali volně po bytě tři zablěšení jezečkové. Jeden mě kousal pravidelně

do prstů u nohou, dokud jsem mu nedala najíst. Naštěstí se nade mnou manžel Pešíčkovi smilovali a vzali si je do opatrování. Vřelé díky.

Atmosféru našeho semináře Šumava nemůžu vyličit lépe, než to udělala Lasička. Proto se pokusím shrnout nejdůležitější myšlenky semináře.

Sobotní dopoledne proběhlo v duchovních rozpravách

o podstatě vztahu člověka k přírodě, k životu

Svoje úvahy nám přednesli ing. Mirek Pergler (Dany), br. Jiří Zajíc (Edy) a dr. Pavel Trpák, náměstek ministra ŽP ČR, rytíř Maltežského řádu. Myšlenky neuvádím podle autorů, ani podle času, v kterém byly vystaveny.

OCHRANA ŽIVOTA je největším úkolem pro člověka.

Zbaven citu pro krásu, okraden o přirozený kontakt s přírodou je člověk stížen jistým druhem šílenství. Začne považovat Zemi za své vlastnictví, bezohledně ji vykořisťuje a ničí.

(sv. František z Assisi, 13. stol.)

Věda se stala vlíkem, vědec má právo vyjmout kteroukoli část hodinového stroje – NENÍ POKORA.

Pokud člověk má přírodu jako Boha a sám si osobuje největší práva, pak se stává kreatorem v přírodě.

Nářek mučeného psa je pak jen poruchou hodinového stroje. Zvíře je věc, „výrobní nástroj“. Z přírody člověk doluje suroviny, energii, zdroje.

Člověk ničí přírodu od začátku novověku, kdy bílý muž začíná s přírodou bojovat. Otázka postoje člověka ve světě, jako pána tvorstva, je otázkou všech lidí na světě. Člověk by se měl v 21. století obrátit více k Duchu.

Ve skautingu je třeba se soustředit na duchovní potřebu člověka prostřednictvím přírody.

BRÁTRSTVÍ – je projev lásky ve vztahu ke všemu živému, ke všemu stvoření.

JSME JEDNÉ KRVE TY I JÁ

STVOŘENÍ je jakákoliv bytost.

Stvoření je nutné poznávat a mít rád. (sv. Řehoř)

„SLOUŽÍM“ – Sloužím životu, celému stvoření, sloužím lásce. PŘÍRODA JE POŠKOZENÉ, NEMOCNÉ STVOŘENÍ. NENÍ BOHEM. NENÍ SOUPEŘEM.

Člověk ve vesmíru je bílou krvinkou, která chrání, uzdravuje tento organismus, nesmí dopustit rakovinové bujení uvnitř organismu.

Lékem je LÁSKA a život v PRAVDĚ. Po těchto myšlenkách je těžké něco dodat. Snad to, že v jejich duchu probíhal ekoseminář Šumava, že padlo mnoho konkrétních návodů jak je uskutečňovat.

Byla chvíle, kdy nám bylo moc smutno, mluvili jsme o našich lesích. Vždyť umírají! V tu chvíli zaznělo BUĎME SVORNÍ! BUĎME SVORNÍ! BUĎME SVORNÍ! A zazpívali jsme si naše milé písničky: My pluli dál a dál, Ach synku, synku, Teče voda teče, Zelení hájové.

Jitka Veselá – Červenka
ekologická skupina
Foto Ladislav Sitenský

Jan Amos Komenský

400 LET

Učitel národů, zakladatel moderní pedagogiky – tak ho znají po celém světě. Velký český myslitel, spisovatel a jazykovědec – tak si ho navíc připomínáme u nás.

Dlouho trvalo, než se jeho pedagogické názory staly skutečností alespoň někde, a ani dnes ještě není vyhráno. Stačí se pozorněji podívat do školních učeben a zjistíme, kolik učitelů v zemi Komenského dosud otravuje dětem život školometenským výkladem, odklíváním naučené látky, nebo neúměrně přísným a ponižujícím zkoušením. Někteří z neznalosti, nezkušenosti, nedbalosti, ale mnozí také z pohodlnosti. Připraví výuku tak, aby byla zábavná a zároveň obsažná a naučná, to dá hodně práce. ŠKOLA HROU nemusí být přitom pouze pro žáky, i dobrý učitel se dokáže příjemně bavit vymyšlením hádanek, kvízů, her nebo neobvyklých didaktických postupů. Každá nevšednost, vybočení ze zaběhaného stereotypu zaujme žáky a zvýší jejich pozornost. Dobrý učitel by však neměl pouze budit pozornost, měl by umět i uklidnit žáky, povzbudit je k samostatnému myšlení a tvorbě.

Nač tolik slov o škole a učitelích ve skautském časopise, zeptá se možná někdo. Důvod je prostý: Skautský oddíl má tu nejlepší příležitost uvést Komenského heslo ŠKOLA HROU v život. A skauting se o to také snaží. Každý skautský vedoucí je, ať chce či nechce, učitelem vychovávajícím určitou skupinu dětí. Oproti školním učitelům má velkou výhodu v tom,

že má na starost málo dětí a všechny dobře zná. Jakým způsobem je bude povznášet a zdokonalovat, záleží jen na něm.

Kdyby se byl Jan Amos Komenský narodil o něco později, byl by možná se svými názory a schopnostmi jedním ze zakladatelů skautingu.

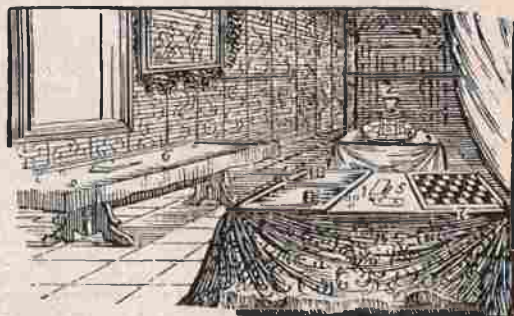
1592 – 28. března se J. A. K. narodil; **1616** – vysvěcen na kněze; **1620** – bitva na Bílé hoře, pronásledování nekatolíků; **1621** – K. opouští Fulnek a skrývá se na různých místech Čech a Moravy; **1622** – žena a děti Komenského zemřely na mor; **1623** – Labyrint světa a ráj srdce; **1625** – cesta do Lešna; **1626** – cesta do Amsterodamu a Haagu; **1628** – opouští vlast, do které se už nikdy nevrátí; učitelem na gymnáziu v Lešně; **1630** – Informatorium školy mateřské; **1631** – Brána jazyků otevřena; **1638** – Didactica magna; **1641** – v Londýně; Via lucis; **1642** – kardinálem Richelieuem pozván do Francie, odjíždí však do Holandska a do Švédska (univerzita v Uppsale); **1645** – Všeobecná porada o nápravě věci lidských; **1646** – druhá cesta do Švédska; **1648** – biskupem Jednoty bratrské; návrat do Lešna, smrt druhé ženy; vestfálský mír (konec třicetileté války); **1650** – Kšaft umírající matky Jednoty bratrské; odjezd do Uher; **1654** – návrat do Lešna; **1656** – požár Lešna – Komenskému shořely podklady pro velký slovník českého jazyka; odchod do Amsterodamu; **1657** – Opera didactica omnia (Sebrané spisy vychovatelské); **1658** – Orbis pictus; **1670** – 15. listopadu J. A. K. zemřel

Použitá literatura: J. A. Komenský: Orbis pictus, F. Borový, Praha 1941 – M. Hanuš: Osud národa, ČS, Praha 1958 –rak–

CXXXIII – HRA NA MÍČ

Na prostranném místě (1) se hraje na míč (2), jež jeden hází a druhý chytá i zpátky hází neb odráží pletenkou (3). A to jest hra šlechtická k ohýbání těla. Balon (4) nadutý větrem skrze klapku pod šírym nebem pění se zaráží.

CXXXIV – HRY

V kostky (1) hráme buď, kdo má víc, anebo je házíme skrze nádobku (2) na prkno (3) ciframi popsané. A to jest hra štěstí odvážných hráčů. Šťastně i chytře se hra kameny na vrhcábnici (4) a v karty (5). Kulíčkami postrkovanými tyčí hráme na stolní desce (6), kde toliko umění vítězí. Nejdůvtipnější hra jest šach (7), kde říkáje dvě vojska polem se potkávají.

CXXXV – BĚHÁNÍ V ZÁVOD

Chlapci se cvičí v běhu buď po ledě (1) na bruslích (2), kdež se také vozi na sáňkách (3), nebo na rovině, dělajíce sobě znamení neb čaru (4), které, kdo vyhrát chce, doběhnouti musí, ale přeběhnouti nesmí. Před časy běhávali závodníci (5) v ohradě (6) k cíli (7), a který doběhl nejprve, dostal odměnu (8) od závodního (9). Nyní se drží kolby, kde se kopím (10) rozhání po kruhu (11), místo turnajů, které přišly z obyčeje.

CXXXVI – HRY DĚTSKÉ

Chlapci hrají buď v kulíčky (1), buď házejíce kouli (2) do kuzelek (3), buď kulíčky holi (4) zarážejíce skrze kroužek (5), buď vlka (6) bičem (7) pohánějíce, buď z foukačky (8) a kuše (9) střelajíce, buď na chůdách (10) chodíce, aneb na houpacíce (11) se rozhánějíce a houpajíce.

SKAUTSKÝ ZPĚVNÍK

Zelení hájové

SLUNEČNÍ PÍSEŇ

Sv. František z Assisi

*Bud' pochválen všemohoucí a dobrý pane můj.
Bud' chvála Tobě vroucí dík všakým Tvojím sluj!
Vždyť člověk hoden není jen by Tě jmenoval!
Leč přej, bych v nadšení Tě tvory zbožňoval.*

*Zvlášť sluncem, bratrem krásným, jenž přináší nám den,
se halí pláštěm řasným, jsa Tobě podoben.
Těž lunou, sestrou třpytnou, jež září na náš sen,
a hvězdami, jež svitnou, bud', Pane, veleben.*

*Těž větrem, bratrem luzným, jenž brázdí boží vzduch,
též jase, mrakem chmurným, jímž skráníš země luh.
I vodou, sestrou chladnou, jež pokory má lék,
a plyne vlnou ladnou, nám nesouc užitek.*

*Bud' žehnán bratrem ohněm, jenž plaší černou noc,
a září těm i oněm, všem spěje na pomoc.
Bud' pochválen sestrou zemí, jež chová v loktech nás
a živí plody všemi i květů skýtá jas.*

*Bud' požehnán nejčastěji z úst těch, kdo škůdcům svým
jen pro Tě odpouštějí vždy srdcem laskavým.
Kdož nesou slabost chvění, žal, nemoc bolestnou,
ti budou odměněni Tvou rajskou korunou.*

*Bud' žehnán sestrou smrtí, jež k břehům věčna zve,
vždyť toho nerozdrtí, kdož věren vůli Tvé.
Ó, chvalte nebes Pána svou službou každý den!
Jak zvečera tak zrána bud' Pán Bůh veleben.*

(Pozn. Sv. František z Assisi je patronem ekologů)

I: Zelení hájové,
bejvaly ste vy moje,
bejvaly ste mého srdce
potěšení.: I
II: Ičko už dávnej čas
neslyším ptáčka hlas,
na obloze se ukázal
smutnej čas.: II

II: Dostal jsem šáteček,
v každém rohu kvítek
uprostřed z rozmarýny
pěkněj věneček.: II
II: Ten věneček zelený,
z rozmarýny pletený,
ten mi dala moje milá
pro potěšení.: II

Skauting – měsíčník pro skautskou výchovu.

Vydává Český a Slovenský skauting v Mladé frontě. Do tisku připravila Dagmar Hofmanová, pověřená vedením redakce. Grafická úprava Václav Ševčík. Adresa redakce: Senovážné nám. 24, 110 00 PRAHA 1. Cena jednoho výtisku 6 Kčs. Předplatné na rok 60 Kčs, na půl roku 30 Kčs. Tiskne Novina, s. p., Jihlava. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie nevracíme. Uzávěrka toho čísla byla 19. 12. 1991. Ilustrace Pierra Jouberta otisknuty s laskavým svolením pana Klause Hinkela, Deutscher Spurbuchverlag Baunach.

Foto Luděk Bartoš

Skauting